ԺԲ. ՏԱՐԻ 3499 (Ն. Տ.) 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 6 ՋԻՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1313 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս.

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դանեկան արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ժրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ

Նախընթաց թուով կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդեցինք Ֆրանսայի և Անգլիոյ գիշերային դպրոցներուն վրայ ուր կը յաճախեն հասուն երիտասարդներ ու երիտասարդուհիներ որոնք ցերեկը գործով մը կամ արհեստով մը կը զբաղին և որո՛նք իրենց հացը կանուխէն ճարելու պարտաւոր՝ կիսատ թողած են նախակրթարանի մը շրջանն իսկ։

Այդ տեսակ օգտաշատ դրութեան մը կազմակերպութիւնը պարզելու առթիւ, բնական էր որ անոր հետեւելու օգուտն ալ պարզէինք. պէտքը որ կը զգացուի աւելի քաղաքակիրթ ժողովուրդներու մէջ՝ գործաւորին, արհեստաւորին կարեւոր եղած տարրական ուսմունքները աւանդելու, մեզի համար աւելի անհրաժեշտ է, ատոր տարակոյս չկայ։ Մեր նիւթական կարողութիւնը չի ներեր որ մեծագումար ծախքեր յատկացուին այդ նպատակին, մատենադարաններ բացուին դասարաններուն քով, և երկուքն ալ օժտուած ըլլան կրթութիւնը չափահասներուն դիւրամատչելի ընծայելու ամէն պայմաններով։ Առ առաւելն, եթէ յօժարութիւն ցոյց տրուի այս տեսակ բան մը ընելու, քանի մը կեդրոն թաղերու վարժարաններ իրենց սրահները պիտի բանան և խումբ մը ուսուցիչներ բարեյօժարութիւն պիտի ունենան երթալ դասախօսել հոն շաբաթը քանի մը անգամ, յաջորդաբար։

Այս մտածումներուն մէջ էինք, հաճելի անակնկալ մը եղաւ Աւետաբերի վերջին թիւին մէջ հրատարակուած թղթակցութիւն մը որ շահեկան ծանօթութիւններ կուտայ Նիկոմիդիոյ գիշերային դպրոցին վրայ։ Մեր Բողոքական եղբայրները այս գաղափարն յղացեր ու գործադրութեան դրեր են եղեր մէկ տարի առաջ։ Նիկոմիդիոյ գիշերային դպրոցը որ հաստատուած է անցեալ Հոկտեմբերին, նպատակ ունի,—ինչպէս կը տեղեկանանք այդ նամակէն,—քաղաքին աշխատաւոր երիտասարդներուն մէջ ուսումը առաջ տանիլ, դիւրամատչելի պայմաններով և դիւրըմբռնելի եղանակաւ գործնական դասեր տալով։ Ծրագիրն է հետեւեալը.

Հայերէն արտասանութիւն։
Թուրքերէն կարդալ և գրել։
Անգլիերէն թարգմանութիւն, գրավարժութիւն և խօսակցութիւն։
Գործնական թուաբանութիւն։
Տոմարակալութիւն։
Բարոյական սկզբունքներ։

Որպէս զի աշակերտք հրապարակաւ խօսելու համարձակութիւն ունենան, իւրաքանչիւր աշակերտի վրայ անհրաժեշտ պարտք դրուած է շաբաթը մէկ անգամ ո՛րևէ կրթական նիւթի վրայ խօսիլ կամ գոնէ ընտիր կտոր մը կարդալ։ «Անցեալ տարուան պզտիկ յաջողութենէն քաջալերեալ, կը յարէ նամակագիրը, և փորձառութենէն օգուտ քաղելով, այս տարի աւելի կանոնաւոր ու օգտակար ընելու համար՝ կարող խնամատարներու և երեք արհեստաւոր ուսուցիչներու խնամատարութեամբ սկսեցինք գիշերային դպրոցը աւելի խանդով»։

Ուրեմն կարելի է չափահասներուն համար ձրի դասախօսութիւն հաստատել, շատ համեստ պայմաններով ալ, առանց խորհելու Եւրոպայի համանման հաստատութիւններուն մեծութեանն։ Մեզի համար պէտք եղածն է դիւրութիւն տալ գիւղացի կամ քաղաքացի երիտասարդին, որ ձմռան երկար գիշերները իր անգործ ժամերը հրահանգիչ կերպով անցունէ, դասերու հետեւելով որոնք միտքը կը սրեն և իր գործին, պաշտօնին կամ արհեստին մէջ յառաջդիմելու համար անհրաժեշտ եղող գիտելիքները կը սորվեցունեն անոր։

Պոլսոյ մէջ ասոր բարեխնամ մէկ ձեւին կիրառութիւնն ունէինք ատենօք. կիրակնօրեայ դասախօսութիւններ չափահասներուն համար։ Առաւօտեան ժամերգութենէն ետք, Ղալաթիոյ վարժարանը կը դիմէին գործաւորներ, բեռնակիրներ, արհեստաւորներ, քերականէն սկսելով մինչեւ քերականութիւն, քիչ մը գրավարժութիւն ու թուաբանութեան չորս գործողութիւնները սորվելու փափագով։ Դասախօսութիւնները ձրի էին ու դասատուականն էր Քրիստոստուր Ղազարոսեան, քանի մը օգնականներով։ Տէրունի աշխատաւորին մահէն ետք, ատեն մը շարունակուեցան այդ դասախօսութիւնները, անկանոն կերպով, և յետոյ դադրեցան։ Ի՛նչ կ՚ըլլար այդ դասերուն օգուտը. մէկը որ իր ընտանիքէն հեռու կը գտնուէր, ուրիշին դիմելու պէտք չէր ունենար նամակ մը գրելու համար, իր առօրեայ շահուն ու ծախքին հաշիւը ինք կը բռնէր, եւ լրագիր կը կարդար։

Հիմակ ալ կան կիրակնօրեայ կրկին դասախօսութիւններ, բայց մասնագիտական են անոնք, մէկը վարժուհիներու յատուկ և միւսը՝ առեւտրական ասպարէզին պատրաստուող երիտասարդներու համար։

Անոնք ալ ունին իրենց օգտակարութիւնը, բայց այդ չի բաւեր։ Կը փափագէինք որ Բերայի մէջ, օրինակի համար, ուր այնքան դիւրութիւն կայ, անուս չափահասներու յատուկ գիշերային դասախօսութիւն մը հաստատուէր. ինչ որ կարելի եղած է ընել Նիկոմիդիոյ մէջ, դժուար չի պիտի ըլլայ գործադրել նաեւ այստեղ։ Ու պիտի տեսնենք որ շատեր պիտի դիմեն այդ դասերուն, որոնց օգուտը ոչ միայն կեանքի գործնական ասպարէզին մէջ անհրաժեշտ եղող գիտելիքներ սորվեցնել է, այլ նաեւ այդ առիթով հեռացունել երիտասարդները, ու նոյն իսկ չափահասները, յոռի սովորութիւններէ, աւելորդ ծախքերէ, տգեղ ժամանցներէ։

Այս փորձն ընելը դժուար չէ։ Գործադրութեանը մէջ կարելի կ՚ըլլայ հետզհետէ բարւոքել, լրացնել զայն, ուսուցիչներուն համակրութիւնը մէկ կողմէն և նիւթապէս սատարելու տրամադրութիւններ միւս կողմէն ծնունդ առնելով ու աւելնալով։ Տ.

ԱՇՆԱՆԱՄՈՒՏ

Աշունը՝ անձրեւ, հասուն պտուղներու, ամպամած երկինքի, բօքերի, ֆիրթի, հովանոցի այդ կէս-ուրախ, կէս ձանձրալի եղանակը իր քթին ծայրը կը ցուցնէ քանի մը օրէ ի վեր և հովանոց չունեցողները կը տխրին և թատրոնի տնօրէնները լայն շունչ մը կառնեն։

Կղզիի նաւամատոյցը, Քալէնտէր և Պէյիւքտէրէի բիւզան հրապոյր չունին այլ եւս և ամայացած են սիրահարներու սրբատեղւոյ պէս։

Հոն ուր երբեմն փոշիին մէջ՝ կանացի կրունկներ այնքան գողտրիկ հետքեր կը ձգէին, փոշի մը որուն վրայէն ճերմակ թեթեւ փրփրալից ժուպոններու քղանցքները աւելի մը դերը կը կատարէին ի մեծ ցնծութիւն փղոսկրահեռ աչքերու, այո՛, այդ փոշին այսօր ցեխ կտրած, այն կերպարանքը առած է ինչ որ կ՚առնէ բնատուան քրտինքի կաթիլներուն մէջ թաթախուած գիրուկ, անցած այտերու վրայ։

* * *

Ջրհորին տակը, ջուրերուն ճամբան, ինչեր պարձան, ինչե՞ր, առանց մոռնալու Սըմըր Բէյլէրը։

Աչուներ ի՛նչ միջնորդներ կուզայ դնել ամառնային ակերքու մէջ։

Նա՛ Սամաթիա կը բնակէր և նէ Իսքիւտար. յունիսէն մինչեւ սեպտեմբեր Բաղար Պաշի ներդաշնակ հարթութեան վրայ գիրար գտան. ամեն գիշեր ժամադիր եղան հոն և առաջին անգամ որ երկինք պայծառ, բաժնուան աղը պատեց պատերնին. վշտառութիւնը պատեց հոգիներն և զոյգ արցունքի շիթեր, անձրեւի կաթիլներուն հետ, եկան թրջել այտեր որոնց վրայ դրոշմուած հետքերը, յիշատակներն՝ անմոռանալի հետքեր, հեծեծելով անգամ չին մաքրուիր, անգամ մը որ կը դրոշմուին հոն։

Վեց ամիս գիրար չպիտի տեսնին, խեղճերը։

—Աստուած ուրկէ՞ց ալ հնարեց ձմեռը, կը մռլտան աղջիկները, և ամբողջ հոգիներն աչքերնուն մէջ պարուած մոխրագոյն երկինքին կը նային և կատղութեամբ կը հառաչեն—Ինչո՞ւ այդքան շուտ կուգաս, ո՛ չար։

* * *

Շոգենաւը այդքան տեղ երթեւեկէն ձանձրացած, խոնջած բայց միանգամայն հաճոյքի համար խնդացող ոսկեփէշը ուրախութեան մէջ է։

—Սուսլ-Մաքուէն աղէկ տեղ չկայ, պիտի ըսէ ամենուն երբ առաջին անգամ իր ձմեռնային տանը սէտիրին ննջիւնը բազմած, օդին թէֆսին առջեւ գլխըքաշեալ, խմելու հաճոյքի հասանքին ինքզինքը թողած, գորովագութ փափկութեամբ և սիկռամելի նազանքով չքնաղուհին կը մօտեցնէ ախ-մէթի ճօ-ըքին, որ իրեն համար Վոսփորի կապոյտ ջուրերէն և դալարագեղ ափերէն աւելցած միակ յիշատակն է որ զինքը կը կապէ Սարըեարի Խնամային։

Բնութեան պարզկոցի սիրահարները շատ տրտնջալու տեղի չունին այս տարուան աշնանամուտէն։

Կանացի արդի գլխարկներու վրայ ամբողջ ամառ մը կայ օդին մէջ պտտող՝ և Բերայի մեծ փողոցին երկայնքը տատանող։

Այս տարուան գլխարկները իրենց լայնատարածութեան մէջ կը պարունակեն ինչ որ ամառուան հրապոյրը կը կազմէր։

Մետաքսէ, փետուրէ, ժանեակէ, ժապաւէնէ, մեղրամոմէ, ուլանքէ շինուած այդ սիրուն ագարակներուն մէջ ոչ դաշտածաղիկները կը պակսին, ոչ թռչունները, ոչ թիթեռնիկը, ոչ մեղուն իր ոսկեգօծ թեւերով, ամբողջ մարգագետիններ կան անոնց վրայ սփռուած. պարտէզ ծառեր որ պտուղ չին տար և անգարին վարդեր որ հոտ չունին։

Մինչ տիկին Ֆ. բուսական հնարամիտ է չի խնայելու համար իր violette idealeն սրտակին պարունակութիւնը թրջելու համար անով իր գլխարկին վրայի լոթէ մանուշակները որք չորս եղանակներու մէջ անխտիր այնքան անուշ կը հոտին։

Երբ Տիկին Ֆ... քովէդ կանցնի, գարունը աչքիդ առջեւ կը պատկերանայ, ռնգունքներէն ներս կը թափանցէ և երակներուդ մէջ կը տոփի։

Տիկին Ֆ... չորժէն Սան-Ռեմօ մ՚է։

* * *

Իսկ դրամատուները շատ չը պիտի կորսնցընեն Բերա վերադարձած ըլլալնուն։

Մկրտիչ Թօքաթլեան իրենց ան-ըբէրէյ մը վերապահած է որմէ գոհ չի մնալու համար մարդ շատ խստապահանջ ըլլալու է։ Ամէն անոնք որ սովորաբար գիւղերը հաւնելի կը գտնեն և գանոնցմէն ձմեռն տաղտկալի, փոքրիկ ալիքներուն ծովեզերքին տուած համբոյրներուն արձագանգը միօրինակ և գեղիւղին տերեւներու մէջէն սոսափմունքը մելամաղձոտ, մեղուներուն բզզալը ձգձգական և գետակներուն կարկաչը ապուշ, անոնք որ վերջապէս ջութակին խազերը ոչ մէկ բանի հետ կը փոխեն և որ կը սիրեն սոխակին դայլայլէն աւելի կանացի ձայներուն խոխոջը, գետակին կարկաչէն աւելի անուշ կը գտնեն իւղական հագուստներու ֆրուֆրուն, ապահովապէս գոհ պիտի մնան Թօքաթլեանի այն մտածմանը համար որով ամենօրեայ նուագահանդէսներ կազմակերպել որոշած է իր հաճախորդ հասարակութեան կամքերուն ներքեւ։

Երկրային դրախտի պատառ մը կայ հոն՝ թէեւ կիզուած—ծովի ներառակներուն պէս— բայց բան մը չի պակսիր պատրանքը կատարեալ ընելու համար. մինչեւ անգամ փորձիչ օձեր ամեն սեղանի տակ կը սողոսկին անդադար։ Սրտերնուն մէջ հոգ և մտքերնուն մէջ մտմտուք չունեցողները, զուարճասէրները, կենցաղասէրները հրճուանօք պիտի իմանան որ ճաշակի տէր երաժշտապետ մը, Պ. Բոլանժէ, իր պէտքերն չափը հաւաքած է աստղերու խումբ մը որ յաջորդաբար ձմեռան գիշերներու երկայնութիւնը մոռցընել պիտի տայ Թօքաթլեանի յաճախորդներուն։

Եւ այս ամէնը... սովորական գիներով. Դրականութիւն... shoking պիտի ըլլայ։ Իրաւունք ունիք։

Բայց գտէք բան մը որ անով չի վերջանայ։

Յ. ԱԼՓԻԱՐ

ՆՇՄԱՐՆԵՐ

Արեւելեան Մամուլի սեպտեմբեր 15 և նոյեմբեր 1 թիւերուն մէջ երկու նամակներ կան Գ. Բարսղեան էֆէնտիի ստորագրութեամբ, որոնք նոր լոյսեր կը սփռեն Մեսրոպեան վարժարանի արդի կացութեան վրայ։ Իր առաջին նամակին մէջ տխուր ճշմարտութիւն մը, պարզ այլ իրական, երեւան կը հանէ. կ՚ըսէ թէ ամէն անգամ որ Թաղական խորհուրդները պիւտճէի անվերջանալի ու անբացատրելի կնճռոտութեան մէջ բանուին՝ դուրս ելլալու ճամբայ չգտնելով բնաւ, ուրիշ միջոց չեն տեսներ դժուարութիւնը փրցնելու եթէ ոչ մէկ հարուածով առանց խորհրդածելու՝ գոցել վարժարանին մէկ կարեւոր դասը։ Ու անձ պիւտճէի խնդիր վերցած է, չնայելով որ անդին աւելի մեծ վնաս մը առաջ եկած է թէ՛ բարոյական թէ նիւթական։ Ու կը պնդէ թէ ժողովրդին հանգանակութեամբ մը կարելի պիտի ըլլար վարժարանը չզրկել կարեւոր դասէ մը օգտուելէն, միանգամայն կը բացատրէ իր հրաժարման պատճառներն որք արդէն յայտնի են մեզ։

Երկրորդ նամակ ճշմարիտ նորութիւն մ՚է տակաւին իր տեսակին մէջ. աւելի ճիշդը ըսելով նամակագիրն ինք չէ, այլ հանգուցեալ Պ. Ղուկաս Գ. Պալթազարեան, նախկին խմբագիր տնօրէն Արշալոյս թերթին որ կը հրատարակուէր Իզմիրի մէջ։

Այս գիրը որուն թէ՛ պարունակութիւնը և թէ լեզուն յատկանշական հանգամանք մը ունին, արժան կը համարինք արտատպել հոս։

Պալթազարեան Ա. Մամուլի խմբագրապետին կ՚ուղղէ իր նամակը 1875 դեկտեմբեր 18ին։

Պաշտօնակից սիրելի եղբայր,

Ձեր հանդիսին նոյեմբեր ամսատետրին մէջ քաղաքիս Մեսրոպեան վարժարանին համառօտ պատմութիւնն ընելով նորա մէջ գաղղիարէն լեզուի դասատուութեան հաստատուիլը յաւէտ կը բերէք և կը յաւելուք թէ նոյն վարժարանին հոգաբարձութիւնն՝ 1831էն քանի մի տարի ետքը՝ կը բանակցի Թրիեստի Ոսկանեան Պետրոս աղային հետ և նոյն ազգային մեծանձն բարերարն կը հաւանի գաղղիարէն դասատուի ամսական կապել իւր կողմէ։

Ձեր պատմութեան ճշգրտութեանը համար միայն՝ հարկ կը համարիմ, Մեծ. Խմբագիր, ծանուցանել թէ՝ յիշեալ հոգաբարձութիւնն ամենեւին որ և է բանակցութիւն չէ ըրած լուսահոգի Ոսկանեան Պետրոս աղային հետ այս խնդրոյն համար. այլ ես նոյն ժամանակը ճանապարհորդութիւն մ՚ընելով ի Թրիեստ, բարեպատեհ առթիւ մի առաջարկեցի նմա որ բարեհաճի գաղղիարէն դասատու մի դնել Մեսրոպեան ազգային վարժարանին մէջ ծախիւք իւրովի. Լուսահոգին իւր սովորական առատաձեռնութեամբը յօժարամիտ ընդունեցաւ իմ խնդիրս և գրաւոր հրաման տուաւ ինձ ի գործ դնել զայն։ Թրիեստէն վերադարձիս քանի մի ամիս ընդդիմութիւններ և դժուարութիւններ կրելէ ետեւ, վերջապէս յաջողեցայ բանալ Գաղղիարէն և գիտնական դասատու մի հաստատել Մեսրոպեան վարժարանին մէջ և ամսական նորա գումարն վճարել ի հաշիւ հանգուցեալ Պետրոս աղայի Ոսկանեան։

Այս առթիւ արժան կը համարիմ յաւելուլ, ինչպէս և դուք կ՚ակնարկէք, թէ լուսահոգի Պետրոս աղան 40,000 ֆիորին կտակաւ ձգած է Զմիւռնիոյ ազգային սնտուկին, պատուիրելով որ նոյն գումարով անշարժ ստացուած գնուին, և նոցա եկամուտովը Գաղղիարէն և Անգլիարէն դասատուաց ամսականքը վճարուին։

Խնդրեմ, Մեծ. Խմբագիր, ի յարգանս ճշմարտութեան՝ հաճեսջիք հրատարակել գրուած իմ զայս ի պատուական հանդիսի ձերում, որով շնորհապարտ կացուսջիք զստորագրեալ բարեկամ ձեր։

* * *

Կարծեմ առաջին անգամն է որ կ՚իմանանք թէ մեր մէջ գտնուեր է մէկը որ ասկէ իբր վաթսուն տարի առաջ՝ ուսումնասիրական թափի մը մէջ՝ մեծկակ գումար մը կտակեր է վարժարանի մը, եւրոպական երկու լեզուներու միատեւ ուսուցման համար։ Իզմիրի Ուսումնական Խորհուրդը չէ՞ր գիտեր այս կտակին գոյութիւնը երբ յախուռն որոշումով մը անգլիերէնի ուսուցումը կը վերցունէր վարժարանին յայտագրէն. Բարսղեան էֆէնտի իրաւամբ գիտել կուտայ թէ քանի որ Ուսումնական Խորհուրդը տնօրէնակչաբար կը գործէր, Առաջնորդարանի դիւանատան պարտաւորութիւնն էր անմիջապէս յիշեցունել անոր թէ յիսուն տարիէ ի վեր նուիրագործուած կտակ մը անկարելի ու աններելի էր անտես առնել և չյարգել մեծ և ուսումնատենչ բարերարին կամքը։

Արդ, յայտնի է թէ դեռ այս կտակ չը հրատարակուած, Իզմիրի հայ վաճառականները իրենց մէջ հանգանակութիւն կատարած էին սոյն լեզուին շարունակուելուն համար պէտք եղած դրամը ժողվելու։

* * *

Արեւելքի մէջ արդէն ծանուցուեցաւ թէ Իզմիրի Ուսումնասէր ընկերութիւնը Մոնբէլիէ ղրկեց երկու հայ օրիորդներ տեղւոյն վարժարանին մէջ մանկավարժութեան պատրաստելու։ Ասոնք են Օր. Թագուհի Երկանեան և Օր. Վառվառէ Մկրտիչեան, նախկին աշակերտներ Ս. Հռիփսիմեան վարժարանի։ Մեկնելէ առաջ այս օրիորդներ Ս. Առաջնորդին և ընկերութեան տնօրէն խորհուրդին ներկայութեանը ստորագրեր են այն պայմանագիրը որուն տրամադրութիւններուն համեմատ երբ Իզմիր դառնան պիտի պարտաւորուին յարմար դատուած ամսականով Հռիփսիմեան վարժարանի մէջ վարել Ուսումնական խորհուրդին յանձնելիք պաշտօնը չորս տարի շարունակ. իսկ հակառակ պարագային մէջ պիտի պարտաւորուին իրենց համար եղած ծախքերուն բոլոր գումարը տոկոսներով մէկտեղ հատուցանել Ուսումնասէր ընկերութեան։ Այս հատուցման համար իբրեւ երաշխաւոր երկու անձեր ստորագրութիւն տուեր են։

Առաջնորդը յորդոր կարդացեր է երկու օրիորդներուն որ որոշուած շրջանին մէջ ջանան սորվիլ մանկավարժութեան արուեստը, և պարապը չհանեն հասարակութեան զոհողութիւններն ու անվթար պահեն իրենց ցեղային յատկանիշները ու իրենց բարոյական ձիրքերը զարգացունեն։ Օրիորդներն արդէն հասած են ի Մոնբէլիէ։ Ուժ և յաջողութիւն իրենց։ ԵՐՈՒԱՆԴ

ՀԻՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թերեւս կարծուի որ եւրոպական լրագիրներու մէջ ամուսնական ծանուցումներ հրատարակելու սովորութիւնը նոր է. ամենեւին։ Էնթէլլիճէնց-պլաթ կը հրատարակէ հետեւեալը՝ զոր քաղած է Ֆրանքֆորթի թերթէ մը 1738 յուլիս 8ի.

«Պարկեշտ աղջիկ մը, թարմ ձեւ և շատ գեղեցիկ, ընդունելու համար հարիւր հազար ֆրանքի ժառանգութիւն մը որ իրաւամբ իրն է, ամուրի փաստաբան մը կը փնտռէ որ յանձն առնէ դատը շահիլ. ի փոխարէն, մանկամարդ աղջիկը կառաջարկէ անոր կինն ըլլալ ու կը խոստանայ սիրալիր ու հաւատարիմ ըլլալ։»

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (103)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԳԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

Ամեն անգամ որ ընտրութիւնք կատարուէին երկրին մէջ, ինք կը ներկայանար, և իր կողմէ վճարեալ տեղական լրագիրներն ամեն առտու երկար սիւնակներ կը հրատարակէին իր վրայ, իր իմացականութեան վրայ, իր բարեգործութիւններուն վրայ, բարձր դիրքին վրայ՝ որուն հասած էր։ Մեծ և յարգելի անձնաւորութիւն մը եղած էր, երեսփոխանցու և նախարարցու, եթէ կարելի է գործածել այս երկու խորթ բառերը, և այդ վայրկենին էր որ հեգնական չարաբախտութեամբ մը նորէն պիտի տապալուէր, ինչպէս կ՚ըսէր քիչ մը առաջ, դարձեալ գործի սկսիլ, կասկածելի աճպարարներու խառնուիլ, սրիկաներ գործածել, որոնք պիտի բանէին զինքը և այնու անգթութեամբ մանաւանդ պիտի շահագործէին՝ վասնզի աւելի մեծ դիրք մը ունէր։

Եւ սակայն հարկ էր։ Ժամանակ չկար կորսնցնելու... Իր կեանքը, իր հարստութիւնը պիտի վտանգուէին... Եթէ Իրվուա կոմսը խուսափէր իրենց ձեռքէն, եթէ մօրը դառնար, ի՜նչ սոսկալի դժուարութիւններ կրնային ծագիլ։ Կրնային բանել մայրն ու փակել, բայց կո՞մսը... Դրամատէրը դեռ այս ատեան չէր սարսափած։

Ի՛նչ սխալ գործած էր, ի՛նչ սխալ, մոռնալով Բօլինը, ազատ ձգելով զայն, սխալ՝ զոր աւելի դառնութեամբ իր երեսին կը զարնէր այդ պահուն և զոր աւելի դառնութեամբ կը զարնէր իր նախկին մեղսակցին՝ Քոնսթանթէն Պուաքյեոնի, Պէք-տը-Քանառի երեսին։ Իր հարստութեան կէսը, երեք քառորդը պիտի տար, որպէս զի մարքիզուհին իր զաւկին հետ չունենար այն տեսակցութիւնը։ Շատ գործելու էր։ Անհրաժեշտ էր որ մայրը և զաւակը ա՛լ չտեսնուէին գիրար։

Այս անողոք երկիւղին ազդեցութեանը տակ Պ. Լանժէն ոտքի ելաւ...

Ա՛լ չէր կրնար տեղ մը նստիլ։

Հնչեցուց գրասեղանին վրայի զանգակը, յետոյ գնաց բացաւ դուռը։

Բարապանը վազեց։

—Պ. տը Սէնդ-Էլվիրին հեռաձայնեցի՞ն, հարցուց։

—Այո, պարոն։

—Եւ պատասխանե՞ց։

—Պ. տը Սէնդ-Էլվիր իր տունն էր, բայց տակաւին կը քնանար։ Սենեկապանը պատասխան տուեր է։

—Պիտի գա՞յ։

—Այո, պարոն, հագուելուն պէս։

—Թող նորէն հեռաձայնեն և ըսեն որ շտապէ։

—Այո, պարոն։

Բարապանը պիտի հեռանար։

Տէրը կանչեց զինք։

Գաղափար մը յղացեր էր։

—Կամ թէ, ըսաւ, կառք մը նստեցէք և դուք անձամբ գացէք առէք Պ. տը Սէնդ-Էլվիրը։ Աւելի շուտ հոս պիտի գայ։

Բարապանը պիտի հնազանդէր, երբ այդ պահուն շտապող ոտնաձայն մը լսուեցաւ և Պ. տը Սէնդ-Էլվիր երեւցաւ։

—Ա՛հ, դո՞ւք էք, ըսաւ Պ. Լանժէն։

—Ես եմ։ Կը տեսնէ՞ք ինչ շուտ եկայ, ըսաւ նորեկը դեռ չնչասպառ։ Արագընթաց կառք մը նստայ։

Պ. Լանժէն բարապանին դարձաւ։

—Առանձին թող մեզ, ըսաւ։

Եւ երբ մարդը դուրս ելաւ, դուռը խնամով գոցեց։

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր ինկած էր թիկնաթոռի մը մէջ... Մեղմիկ իր կիսամօրուսները կը շոյէր, սրունքներն իրարու վրայ, յոգնած երեւոյթով։

—Ա՛հ, ըսաւ, ի՞նչ կայ տեսնենք։ Նոր բա՞ն մը տեղի կունենայ։

—Պիտի ըսեմ, պատասխանեց դրամատէրը որ գրասեղանին առջեւ նստած էր, և դուք անձամբ պիտի դատէք։

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր սրունքները շարժեց առանց յուզում ցոյց տալու... Անտարբերութեան, անսասանութեան այն վիճակին մէջ ուր ինկած էր, սոսկալի բաներ պէտք էին զայն խռովելու համար։

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր նախկին ծանօթ մըն է մեր ընթերցողներուն, վասնզի այն թշուառականն է զոր ժամանակաւ գործի վրայ տեսան, Քոնսթանթէն Պուաքյեոնը, անուանեալն Պէք-տը-Քանառ։

Ինչպէս պատմեցինք, իր նախկին մեղսակցին դրամատունը մտնելով՝ բոլորովին քմահաճ պաշտօններ կատարելու համար, Քոնսթանթէն Պուաքյեոն անմիջապէս նետուած էր զուարճութեան և հաճոյքներու մէջ։ Սկսած էր, ինչպէս կ՚ըսէր, բարձր կեանք վարել, յաճախելով խաղարանները, ձիարշաւները, պուլվառներու սրճարանները, փոքր թատրոններուն նրբանցքները... Առաջները, բաւական յաջող էր խաղի մէջ, բայց երբ կորսնցունէր, Պ. Լանժէնը կար որ երբեք չէր մերժեր իր ուզած յիսուն կամ հարիւր ոսկին։

Այն միջավայրին մէջ ուր սրիկան կը յաճախէր, Քոնսթանթէն Պուաքյեոն անունը, ատենօք բաւական աղարտուած ըլլալէն զատ, այս գռեհիկ անունը գէշ կը հնչէր, և նախկին Պէք-տը-Քանառը ճիշդ ատենին յիշած էր թէ իր նախահայրերէն մէկը թերեւս ժամանակով կոչուած ըլլար Սէնդ-Էլվիր անունով... Սէնդ-Էլվիր աղէկ կը հնչէր։ Սէնդ-Էլվիր վաղընջական հանգամանք մը ունէր, և առանձնած էր զայն։ Դրամատան մէջ ուրիշ կերպով չէր կոչուէր... Պուլվառներուն վրայ և կասկածելի շրջանակներու մէջ որոց յաճախորդն էր, Պ. տը Սէնդ-Էլվիր միայն ծանօթ էր... Մնաց որ նախկին Պէք-տը-Քանառը, բարձրահասակ, նրբամարմին, տժգոյն, մեծ կիսամօրուսներով զորս լաւ կը խնամէր, նախկին Պէք-տը-Քանառը, կ՚ըսենք, բաւական ազնիւ տեսք ունէր։ Տգեղ էր իր երկար շուրթովը, բայց բաւական բարձր երեւոյթ ունէր, վասնզի ծայրայեղ խնամքով ու վայելչութեամբ կը հագուէր...

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր գրեթէ բոլոր գիշերները խաղալով կանցունէր։ Ցորեկին, աչքերը խոռոչացած ու կարմիր, դէմքը լոթի պէս ճերմակ, շատ քիչ կ՚երեւար դրամատան մէջ։

Պ. Լանժէն այն ատեն կը տեսնէր զայն երբ ստակի պէտք ունենար, ու իր ուզածն ալ զանիկա չտեսնալ էր ու կը շատանար ղրկելով զայն արկղակալին, որուն հրամաններ կուտար իր ձայնատարով։

Մնաց որ, Պ. տը Սէնդ-Էլվիր ասկէց աւելի հաճոյք չէր զգար դրամատիրոջ ընկերութենէն։

Ուստի շատ զարմացաւ այն աճապարանքէն որով դրամատէրը կանչել տուած էր զինք այն առտուն։

Իր անտարբեր ու հեգնոտ երեւոյթով նորէն ըսաւ.

—Ծանր բա՞ն մը կայ։

—Սա կայ որ, ըսաւ Պ. Լանժէն, որ դժուարաւ կը զսպէր զինք ազդեցող բարկութիւնը, սա կայ որ կատղած եմ։

—Ինծի՞ դէմ։

—Ձեզի դէմ։

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր զատեց սրունքներն առանց ձգելու իր հանդարտութիւնը։

—Եւ ինչո՞ւ։

—Վասնզի քթիս խնդացիք... վասնզի երբ ձեզ յանձնեցի փնտռել Իրվուա մարքիզուհիին հետքը յիմարանոցէն խոյս տալէն ետք, ճարպիկութիւն, հաստատութիւն, յարատեւութիւն չունեցաք... Վասնզի ձեր անփութութիւնը գուցէ կորսնցունել պիտի տայ մեզ...

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր ոտքի ելաւ։

Մինակ կը սկսէր ականջը տնկել՝ թեթեւ մտատանջութեամբ մը։

—Ի՞նչպէս, հարցուց։

—Չի գտաք Իրվուա մարքիզուհին։

—Կը խոստովանիմ... բայց կրցածս ըրի։

—Գիտցէք որ մեռած ըլլալու է։

—Նորէն այնպէս կը կարծեմ։

—Այնպէս չէ։

—Ի՞նչ կ՚ըսէք...

—Մեռած չէ։ Փարիզ կը գտնուի։ Երկու ժամ առաջ Իրվուա մարքիզին տունն էր։

—Իրվուա մարքիզի՞ն։

—Իրվուա մարքիզին։

—Եւ ո՞վ ձեզի ըսաւ։

—Մարքիզը, որ հիմակ դուրս ելաւ։

—Կարելի՛ չէ։

—Շիտակ է... մարքիզուհին տեսեր է իր զաւակը։ Անոր առջեւ ամբաստաներ է մարքիզն իբրեւ սպանիչ իր հօրը, իբրեւ սպանել տուող տոքթէօր Պեռլօն ու ազախինը։

Պ. տը Սէնդ-Էլվիր սարսռաց։

Յուզման առաջին ծանր նշանն էր զոր ցոյց կուտար։

—Բայց կարելի չէ, ըսաւ, կարելի չէ որ անիկա գիտնայ...

—Իրե՞ն ըսեր են, գուշակե՞ր է, երազե՞ր է, ի՞նչ գիտնամ։ Այս ոճիրը նետեր է մարքիզին երեսին։

—Երազած է, ըսաւ նախկին Պէք-տը-Քանառ, վասնզի երբեք չէ կրցած գիտնալ թէ ի՞նչպէս գործուեցաւ ոճիրը, թէ ո՛վ գործեց և ի՛նչ պատճառներով։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ 12.24 ՀՈԿՏ. 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՄՈՄՔ ՇԱՏ ԿԵՐԹԱՅ

Այն հարցման թէ ինչո՞ւ համար պսակի արարողութիւնը տունի մէջ կը կատարուի և ոչ եկեղեցւոյ մէջ, սովորաբար տրուած պատասխանն այս է որ «Մոմք շատ կ'երթայ»։

Եսնաֆի խոնարհ ընտանիքներ կը քաշուին կ'ըսուի՝ իրենց վիճակին համեստութիւնը ցուցնելու հետաքրքիր հասարակութեան, և կը դժկամակին բացառիկ ծախքի տակ մտնել՝ պսակն եկեղեցւոյ մէջ կատարելու համար։ Եթէ հարսն ու փեսայն և հարսնեւորները դուրս հանուին հարանիքին տունէն՝ եկեղեցի երթալու համար, բոլոր թաղեցիք աչք ու ականջ կը կարին՝ տեսնելու լսելու համար թէ ինչ հագուեր են, ինչո՞ր եղեր են, և այսքան ուշադրութեան առարկայ ըլլալ չատերու համեստութեան զգացումը չարաչար կը վիրաւորէ եղեր։

Այս առարկութեան դէմ նախ կրնանք դիտել տալ որ ստոյգ ըլլայ թէ ոչ, այնպիսի արգելք մը գոյութիւն չի կրնար ունենալ հարուստ դասակարգին և նոյն իսկ քիչ շատ բարեկեցիկ ընտանիքներուն համար. որովհետեւ ասոնք առհասարակ սովոր են լաւ հագուելու, ու կառքի ծախք չեն խնայեր՝ ո՛չ թէ եկեղեցի երթալու այլ քաղաքին ամենէն հեռաւոր կողմերը կառքով ճամբորդութիւն ընելու՝ հարս բերելու համար։ Բայց ինչո՞ւ այս կարգի ընտանիքներն ալ սովորութիւն ըրած են պսակնին տան մէջ օրհնել տալ։ Համեմատաբար վերջին ժամանակներն է որ կը վարժուին պսակի համար եկեղեցի դիմել։ Ընդհանուր կանոնը տակաւին տան մէջ կատարելն է դեռ։ Այն արարողութեանց համար որոց եկեղեցւոյ մէջ կատարուիլը պարտ սեպուած է անգամ մը՝ ժողովուրդը խնդիր չըներ թէ ծախք շատ կ'երթայ, ևն. Օրինակի համար, կնունքն անպատճառ եկեղեցւոյ մէջ կ'ըլլայ, և յուղարկաւորաց թափօրն եկեղեցիէն կը մեկնի։ Ս. Հաղորդութեան մասնակցողներն անպատճառ եկեղեցի պիտի երթան, ուրիշ բան է եթէ այնքան հիւանդ ըլլան որ տան մէջ հաղորդուին։

Եւ ի՞նչ ծախք է այն զոր խնայել կ'ուզուի։ Հագուստի կապուստի համար ծախք արդէն անգամ մը եղած է, և կառքի ծախքէն աւելի, եկեղեցւոյն վճարելի գումարն է որ կը խրտչեցնէ չատեր. զի, կ'ըսուի, եկեղեցին բացառիկ ծախքի տակ պիտի մտնէ. ջահերն ու մոմերը պիտի վառուին, և այս ծախքն առաւելապէս հարսնետէրերէն պիտի հանուի։ Բայց մեզ կը թուի թէ ինչպէս մկրտութեան և յուղարկաւորութեան համար աստիճանաւոր են ծախքերն և խնդրող ընտանեաց վիճակին համապատասխան, պսակի արարողութեան համար ալ կրնան ըլլալ աստիճանաւոր, այնպէս որ ո՛չ հարսին ո՛չ փեսին կողմը իրենց կարողութենէն վեր ծախքի տակ մտնեն՝ պսակն եկեղեցւոյ մէջ օրհնել տալով։ Իսկ եթէ պսակի մը հրամանն ձրիապէս առնուած ըլլայ Պատրիարքարանէն՝ երկու կողմերուն աղքատութեան պատճառաւ, կրնայ սահմանուիլ որ եկեղեցւոյ մէջ պսակի օրհնութիւնն ևս ձրի ըլլայ, կամ շատ թեթեւ ծախքով։ Այս կարգադրութիւն բեռ մը չըլլար եկեղեցիներուն վրայ, քանի որ, եթէ պսակի արարողութիւնն եկեղեցւոյ մէջ կատարելու սովորոյթն ընդհանրանայ ամեն դասակարգերու մէջ, եկեղեցւոյ մատակարարութեան հասոյթին վրայ հասոյթի նոր ճիւղ մը կը բարդուի։

Պսակին եկեղեցւոյ մէջ կատարուիլն՝ իր կրօնական ու բարոյական վայելչութեներն զատ՝ ուղղակի պիտի թեթեւցնէ ընտանեաց վրայ ծանրացող բեռն այնպիսի օրերու մէջ. որովհետեւ չատ մը բարեկամներ եկեղեցւոյ մէջ իրենց բարեմաղթութիւնները մատուցանելով պիտի շատանան, և հարսին ու փեսին տունը մեծ բազմութենէ և ընտանիքները տաղտկութենէ և յոգնութենէ պիտի ազատին։ Հարսանեկան ճաշը միայն ազգականներու մտերմական շրջանակէ մը պիտի կրնայ կազմուիլ անոնց համար որք աւելի մեծ ծախքի տակ մտնել չուզեն։

Մեր բողոքական ազգակիցք պսակի արարողութիւնն եկեղեցւոյ մէջ ալ կը կատարեն, տան մէջ ալ. որովհետեւ, ոչ-անկլիքան բողոքականներուն համար, պսակն եկեղեցւոյ խորհուրդ չէ։ Արեւելեան թէ Արեւմտեան Եկեղեցիներուն համար անխտրաբար, կարծենք նաեւ անկլիքաններուն համար, պսակն Եկեղեցւոյ Խորհուրդ է. ուստի և յունադաւանները, կաթոլիկներն և անկլիքաններն անպատճառ եկեղեցւոյ մէջ կը կատարեն պսակն։ Եկեղեցւոյ խորհուրդի մը կատարման համար ամենէն վայելուչ տեղն եկեղեցին պէտք է ըլլայ, և այն միջոցին որ թերահաւատութիւնը ճիգեր կ'ընէ ամուսնութիւնն իր հոգեւոր նշանակութենէն զրկելու և լոկ աշխարհական պայմանադրութեան մը վիճակին իջեցնելու, բացառիկ պէտք մը կայ որ չխտուի պսակի խորհուրդին հոգեւոր հանգամանքը՝ պահանջելով, խրատելով, յորդորելով որ այս արարողութիւն եկեղեցւոյ մէջ կատարուի։ Ինչպէս անցեալ օր ալ կ'ըսէինք, մեր ազգային-կրօնական մեկ հին սովորութեան վերադառնալու այս գեղեցիկ օրինակը նոյն իսկ բարեկեցիկ ընտանիքներն իրենք պէտք է տան, որք ծախքի յաւելման անանկ մանր մունր նկատումներու առջեւ չեն կասիր, և ի հարկին կրնան զոհողութիւն մ'ալ ընել՝ յանձնարարելի և օգտակար սովորութեան մը ազգին ամեն դասերուն մէջ ծաւալման համար։ Թաղական Խորհուրդք մասնաւոր շահ ունին այս սովորութեան համոզուած ջատագովներն հանդիսանալու. զի տան մէջ պակսելիք ծախքին մեկ մասն ի հարկէ եկեղեցւոյ սնտուկին կրնայ վիճակիլ, որ Թաղական Խորհուրդներուն ընդհանրապէս ծակ և մաշուածներուն համար նկատելի շահ մ'է միշտ։ Իսկ քահանայք իրենց պարտքը միայն կատարած կ'ըլլան եթէ բոլոր կարելի համոզեն իրենց ծուխերը նախնեաց կրօնաւէր սովորութեան վերադառնալու՝ պսակի արարողութեան կատարման ձեւոյն մէջ։ Եւ երբ Կ. Պոլսոյ մէջ այս դրութիւն բաւական ընդհանրանայ, ապահով կրնանք ըլլալ որ գաւառներու մէջ ևս արեւելեան բնագաւառ համեստութիւնն հետզհետէ կը համաձայնի Հայ Եկեղեցւոյ նշանակելի այս վաղեմի սովորութեան հետ։

Բ. Ք.

Քաղաքական կացութիւն

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ. — Նոր Վարչապետ Պատէնի կոմս իւր նախարարութեան ծրագիրը պարզեց Խորհրդարանին մէջ։ Ըստ որ նախարարութիւնը ջէժ պիտի գնէ ամեն խլրտումներու որք կրնան պակսեցնել ներդաշնակութիւնն Աւստրիոյ զանազան ազգութեանց մէջ կամ հանգարտութիւնը խանգարել, և Աւստրիոյ մէջ գերման տարրին մեծ նշանակութիւնն ի հաշիւ առնլով պիտի գործէ։ Նոր նախարարութիւնը նաև կը վստահի Պոհեմիոյ ժողովրդեան հայրենասիրութեան, որոյ փորձերը տեսած է, և անցեալ տարիներու ցաւալի թիւրիմացութիւններուն վրայ ճառելէն բոլորովին ետ կենալով, նախարարութիւնն ապահով է թէ Պոհեմիոյ կողմէ աններդաշնակ ձայն մը պիտի չլսուի այսուհետեւ։ Այս վստահութեան և համակրութեան խօսքը կ'ուղղուի մասնաւորապէս չեհ ժողովրդին, այն պահուն որ կը վերցուի ի Փրակ և իր շրջակայս հաստատուած զինուորական բացառիկ վարչութիւնը։ Վարչապետը, Պոհեմիոյ Չեհերուն ու Գերմաններուն համաձայնութեան ազդու կոչում մ'ընելէ ետքը, կ'ըսէ թէ Խորհրդարանի կուսակցութեանց հանդէպ Նախարարութիւնն ո՛ և է խոստումով չէ կապուած, և յաջորդաբար ևս ամեն խոստումէ ազատ մնալ կ'ուզէ։ Նախարարութիւնը լրջօրէն պիտի աշխատի ծայրայեղ տարրերն ի կարգ բերելու։ Ընտրական բարենորոգման ծրագիրն իւր ամբողջութեամբ պիտի ընդունուի։ Նոր նախարարութիւնը ծրագրեր պիտի ներկայէ Խորհրդարանին՝ աղքատ դասերուն վիճակին բարւոքման համար։ ([illegible])

—Հունգարիոյ Ներակայտը վերջնապէս քուէարկեց կրօնային դաւանութեանց ազատ կիրառութեան վերաբերեալ օրինագիծն, որուն համեմատ ո՛չ ոք ո՛ և իցէ կերպիւ պիտի նեղուի կամ ո՛ և է իրաւունքէ պիտի զրկուի՝ այս կամ այն դաւանութեան պատկանելուն կամ չպատկանելուն համար։ Այս քուէարկութեամբ, մեծաւ կառավարութեան քաղաքական-կրօնական հինգ ծրագիրներն ալ ընդունուած եղան։

ՖՐԱՆՍԱ. — Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ ընդունեց զՊ. Պ. Ժիւլ Սիմոն և Տրէլա, Մէսոնիէ համբաւաւոր ֆրանսացի պատկերահանին արձանը կանգնելու պաշտօն ունեցող մասնախմբին նախագահներն, որք Պ. Նախագահն հրաւիրեցին արձանին բացման հանդէսին, որ կիրակի տեղի պիտի ունենայ Լուվրի պարտէզին մէջ։

—Երկուշաբթի իրիկուն Պ. Ֆօռ այցելեց վիմագրութեան ցուցահանդէսն որ բացուած է ի Շան տը Մառս։ Իրեն հետ էին արտաքին գործոց, կրթական գործոց և ծովային գործոց նախարարք։

ՌՈՒՍԻԱ. — Կին բժիշկներուն ապագայն ապահովուած է Ռուսիոյ մէջ։ Այր բժիշկներու հետ նոյն դիրքը պիտի ունենան ամեն կերպիւ, այս բացառութեամբ որ չեն կրնար բժշկապետ ըլլալ երկու սեռէ հիւանդներ ընդունող հասարակ հիւանդանոցներու մէջ, և չեն կրնար հիւանդանոցներու արական ճիւղին մէջ ծառայել։ Մինչեւ իսկ կը ծանուցուի թէ տղոց և մանկանց հիւանդանոցներուն մէջ բժշկապետի պաշտօնն առաւելապէս պիտի տրուի այն կին-բժիշկներուն որք պէտք եղած յատկութիւններն ունին։ Ուրեմն, Ռուսիա կին-բժիշկներ գործածելու մասին Վիեննայի Համալսարանին դասախօս Բրոֆ. Ալպէրդէ չատ աւելի ազատամիտ է։

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՔ ՓԱՐԻԶ ՔԱՂԱՔԻՆ. — Պ. Ժաք Պէրդիյոն ստուար հատոր մը հրատարակեց, որով կը վերլուծէ ֆրանսական վերջին մարդահամարին արդիւնքները։ Փարիզի բնակիչներէն 100էն 36ը միայն Փարիզի մէջ ծնած են։ Փարիզի մէջ կը բնակին 184,000 օտարահպատակներ, որոց 26,863ը գերման հպատակ։ Իսկ Պերլինի մէջ բնակող ֆրանսական հպատակներ 387 հոգիէ աւելի չեն։ Փարիզաբնակ օտարահպատակներէն 8,000ը միայն անկախ եկամուտի տէր են։ Մնացեալք գործատէր են կամ գրագիր, գործակատար, սպասաւոր, ևլն։ Ֆրանսական լրագիրք ոմանք կը գանգատին թէ «այս օտարազգի մակաբոյծներ կամ հացկատակներ Ֆրանսացիներուն բերնէն կ'առնուն անոնց հացը։»

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆԻՆ ամուսինը՝ Լուիզ իշխանուհին՝ վերջնապէս հաւաներ է, կ'ըսուի, իւր որդւոյն Պօրիս իշխանին իբրեւ օրթոտոքս մկրտուելուն։ Կ'ըսուի թէ իշխանն արդէն հաւանած էր, և կը մնար ստանալ մօր կողմէն հաւանութիւնը։

ՍԵՐՊԻՈՅ կառավարութիւնը վերսկսաւ բանակցութիւններ պիտի ընկերութեան մը հետ, Թիմօք գետի հովտին մէջ երկաթուղւոյ մը շինութեան համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 22 Հոկտ. — Կայսրն և Կայսրուհին ներկայ գտնուեցան Ֆրետերիկ Կայսեր յիշատակին կանգնուած եկեղեցւոյն և Աւկուստա Կայսրուհւոյն յիշատակարանին հանդիսաւոր բացման։

ՓԱՐԻԶ. — Խորհրդարանը բացուեցաւ Երեքշ. Ժողովին մէջ, Նախագահ Պ. Բրիսոն իւր բացման ճառով դրուատեց Մադակասքարի ֆրանսական բանակին և խնդակցեցաւ անոր յաջողութեանց համար։

ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿ. — Վիլհէլմ Կայսրն իւր կիսանդրին ընծայ զրկեց Ալզաս-Լօռէնի կառավարչին։

ԼԻՍԲՈՆ. — Փորդուգալի Թագաւորը, Փարիզ մեկնելով, Պերլին և Լոնտոն պիտի երթայ։ Փորդուգէզ կառավարութիւնը բացատրութիւններ հարցուց Լիզպոնի իտալական գործակատարին՝ Փորդուգալի Թագաւորին Հռոմ չայցելելուն համար, որովհետեւ կառավարութիւնը կը զգուշանար որ Պապը Լիզպոնէն ետ չկանչէ իւր նուիրակը՝ Տոմ Քարլոս Թագաւորին Հռոմայ մէջ նախապէս Իտալիոյ Թագաւորին այցելուն պատճառաւ։ Իտալիոյ գործակատարն ալ պատասխանեց թէ իտալական գործակատարութիւնն այսուհետեւ պիտի չատանայ ընթացիկ գործերուն միայն զբաղելով։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը տակաւին բոլորովին կազդուրուած չըլլալով, առջի օրն և երէկ իր բնակարանը մնաց։

Ն. Ամենապատուութիւն երէկ ընդունեց Քաղաքական Ժողովոյ դիւանն ինչպէս նաև ուրիշ այցելութիւններ։

Պիթլիսի Նորընտիր առաջնորդական տեղապահ Տ. Ցակոբ վարդապետ Շահպազեան Սեպտ. 21ին Պիթլիս ժամաներ է։

Տ. Ցակոբ վարդապետ իր ժամանման յաջորդ օրը ներկայացեր է կուսակալին, որ երկու օր յետոյ փոխադարձ այցելութիւն տուեր է առաջնորդական տեղապահին։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Նիկտէ գաւառին (Գօնիա) կառավարիչ անուանուեցաւ Պուրտուր գաւառին կառավարիչ Ֆեհմի փաշա, որուն յաջորդեց Նիկտէի կառավարիչ Մէհմէտ Էմին փաշա։

Երկրաշարժէն արկածելոց նպաստողներու տրուելու համար հաստատուած չքանշանին փոքր ծաւալով արծաթը տրուած է Մուսուլի նախորդ կուսակալ Ազիզ փաշայի, Պէյրութի կուսակալ Նասուհի պէյի և ուրիշ տասնըվեց անձանց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՆՈՒՑՈՒՄ. — Հոկտ. 10 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղելով հեռագիրներ ծանուցած են թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Ատանայի, Տիարպէքիրի, Պէյրութի, Սըվազի, Տրապիզոնի, Վանայ և Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Այսօր Օսմ. Պանքայի կողմէ Ելմտական Նախարարութեան կը յանձնուի 100,000 օսմ. ոսկւոյ մեճիտիյէ, որուն վրայ 45,000 ոսկի աւելցնելով Ելմտական Նախարարութիւնը ամսաթոշակ մը պիտի վճարէ քաղաքային ու զինուորական բոլոր պաշտօնէութեան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի, որ արձակուրդ առած է, այսօր մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս դեսպանատան Իմօճէն պատկանաւով։

ԻԶՄԻՏԷՆ կը գրեն առ Իգդամ թէ Կեյվէի գայմագամ Հաքքը էֆէնտի, օրինական ինչ ինչ պատճառներով, պաշտօնէ դադրեցուցուած և անոր տեղ փոխանորդ կարգուած է գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Էմին էֆէնտի, որ հոն զրկուած է։

Իզմիտի կառավարիչը Թաղապետական նախկին նախագահ Հաֆըզ Րիւշտի էֆէնտիի և նախնական դատարանին առաջին քարտուղար Օսման էֆէնտիի հետ Կեյվէ գացած է ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար։

—Իզմիտի վաճառականք, ձեռնհաս իշխանութեան դիմելով, արտօնութիւն խնդրած են առեւտրական սակարան մը հաստատելու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան և ի Պրիւսէլ գումարեալ մահճաքարշ վակոններու միջազգային ընկերութեան ու Եւրոպայի ճեպընթաց կառախումբերու մեծ ընկերութեանց հետ հետեւեալ պայմանագրութիւնը կնքելու համար Բ. Դուռնէն հրահանգ խնդրուած է։

Ըստ այդ պայմանագրութեան, մահճաքարշ վակոններու այդ ընկերութիւնը՝ արեւելեան ճեպընթաց բոլոր կառախումբերով՝ Կ. Պոլսոյ ու Փարիզի միջեւ և Պելկրատի ճամբով երթեւեկող արեւելեան ճեպընթաց բոլոր կառախումբերով պիտի փոխադրէ կայս. կառավարութեան Թղթատարատուններէն օտար երկիրներ ու փոխադարձաբար զրկուելիք պայուսակները. նոյնպէս երկաթուղիներու գծերուն վրայ գտնուած օսմ. Թղթատարատանց՝ օսմ. երկիրներու յատուկ ինչպէս նաև Թրանսիտի ճամբով օտար երկիրներ զրկուելիք թղթատարական գոց պայուսակները։ Ընկերութիւնը իր հաշւոյն չպիտի փոխադրէ ո՛չ ժողովրդեան միջեւ փոխանակուած և ոչ ուրիշ թղթատարատան մը առաքումները։ Միայն ընկերութիւնը իրեն գործերուն յատուկ գրութիւններն ու տպագրեալ թուղթերը իրաւունք ունի փոխադրել իր փոխադրութեան միջոցներով և ատոնց համար ոեւէ վարձք չպիտի վճարէ օսմ. կառավարութեան թղթատարական վարչութեան։

Ընկերութիւնն՝ եթէ իբրեւ անուշադրութեան արդիւնք տեղի տայ թղթատարական առաքմանց վնասուելուն, նոյնպէս պատասխանատու պիտի ըլլայ և վնասուց հատուցում պիտի ընէ, ըստ տրամադրութեան թղթատարական ընդհանուր պայմանագրութեանց, որք ի գործադրութեան են։ Միայն թէ փոխադրելի նամակներու պայուսակներուն մէջ դրամ և արժէքաւոր նիւթեր չպիտի դրուին։

Արեւելեան ճեպընթաց կառախումբերով զրկուելու համար, օսմ. կառավարութեան թղթատարատանց կողմէ տրուած պարկերն ու պայուսակներն՝ ատոնց իւրաքանչիւրին զուտ ծանրութիւնն և առաքող ու ընդունող թղթատարատանց անունները ցոյց տալով տեղեկագրով մը պիտի յանձնուին միջազգային մահճաքարշ վակոններու և եւրոպական ճեպընթաց մեծ կառախումբերու առաջին պաշտօնէից։ Այդ տեղեկագրեր երկու օրինակ պիտի ըլլան, որոց մին կառախումբին պաշտօնեան, պիտի ստորագրէ և տայ այն պաշտօնէին որ իրեն յանձնած է թղթատարական պայուսակներն և այս վերջինը պիտի պահէ զայն։

Այդ կառախումբերով եկած թղթատարական պարկերն ու պայուսակներն երկու օրինակ տեղեկագրերով պիտի յանձնուին օսմ. թղթատարական պաշտօնէին, որ ատոնց մին ստորագրելով պիտի տայ կառախումբին առաջին պաշտօնէին։ Օսմ. կառավարութեան թղթատարական վարչութիւնն իրաւունք պիտի ունենայ իւր պաշտօնէից միջոցաւ քննութիւններ կատարել տալ՝ օսմ. երկիրներէ անցնող երկաթուղւոյ բոլոր գծերուն վրայ կատարուած թղթատարական երթեւեկութեանց վրայ։

Արեւելեան ճեպընթաց կառախումբը հիմակուան պէս ցորչափ շաբաթը երկու անգամ երթեւեկէ, օսմ. կառավարութեան թղթատարական վերատեսչութիւնը այդ ընկերութեանց տարեկան 3,500 ֆրանք պիտի հատուցանէ Կ. Պոլիս-Մուսթաֆա Փաշայի գծին համար։ Այդ երթեւեկութիւն եթէ շաբաթը երեք անգամ ըլլայ, 5,000 ֆրանք պիտի հատուցանէ, չորս անգամի համար՝ 6,250, հինգ անգամի համար՝ 7,250, վեց անգամի համար՝ 8,000 և եօթը անգամի համար՝ 8,500 ֆրանք։ Վճարմունք իւրաքանչիւր վեցամսէի վերջը տեղի պիտի ունենան։

Ոեւէ պատճառաւ այդ կառախմբոց երթեւեկութիւնն եթէ դադրի, այդ գումար պիտի զեղչուի մէկ տարւոյն մէջ չբանող կառախմբոց թուոյն համեմատութեամբ։ Կ. Պոլսոյ և Մուսթաֆա Փաշայի միջեւ եղած հեռաւորութեան կէսն երթեւեկող կառախումբերը իբրեւ չերթեւեկող պիտի նկատուին. իսկ կէսէն աւելին գացողներն՝ իբրեւ ամբողջ երթեւեկութիւնը կատարող։ 1889 տարւոյ յուլիսէն սկսեալ անցած ժամանակամիջոցին Կ. Պոլսոյ և Մուսթաֆա Փաշայի միջեւ՝ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով փոխադրուած թղթատարական պայուսակներու համար՝ վարձք մը պիտի վճարուի մահճաքարշ վակոններու ընկերութեան։

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄ. — Թղթատարատան համար՝ Հանրային Պարտուց Թաղեալ Հասութից վարչութեան յանձնարարուած է պատրաստել 9,065,016 հատ նամակադրոշմ ինչպէս նաեւ 14,085 ղրուշի [illegible]։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ իշխանը Տանիլօ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է [illegible] օսմանեան հիւպատոս Նիքօլաքի Նիքօլաիտի էֆէնտիին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԹԻՖԹԻՔ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնը գրած է ամեն կողմ խիստ հսկողութիւն կատարելով արգիլել Թիֆթիք արտադրող այծերու արտածութիւնը։ Նոյնպէս գրուած է Մաքսային վերատեսչութեան որ ծովեզերայ մաքսային պաշտօնեայք ալ խիստ հսկողութիւններ կատարեն։

ՀԱՆՔԵՐ. — Գարասի գաւառին մէջ Պօրասիթի հանքերուն սահմաններու մասին քննութիւն կատարելու համար, Պետական Խորհուրդն որոշած է պաշտօն յանձնել մասնագէտներէ կազմեալ մասնախումբի մը։

ՊԱՖՐԱ գաւառակին ծխախոտ մշակողները ու վաճառականները, հեռագիր մը ուղղելով ձեռնհաս իշխանութեան, խնդրած են որ իրենց կողմէ Եգիպտոս զրկուած ծխախոտները տուրքէ զերծ մնան։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը, ի պատասխանի Պէյրութի կուսակալութեան մէկ հարցմանը, ծանուցած է թէ երկաթուղեաց գործածութեանը յատուկ հանքածուխներէն պէտք չէ [illegible] տուրք առնուլ։

ԹԻՆՊԷՔԻ. — Ելմտական նախարարութիւնը գրած է Թէնպէքիի Րէժիին ընկերութեան քով գտնուող օսմ. թօմպէքէրին թէ թէնպէքիները պէտք է բաց ծախուին և ոչ թէ բաքէթներու մէջ և թէ բաքէթներու մէջ դրուած թէնպէքիները պիտի գրաւուին։ Նախարարութիւնը գրած է նաև Մաքսային վերատեսչութեան։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը նաւահանգստի տեսչութիւններ հաստատած է Բէնտիրի, Մեծ-Կղզի, Հէյպէլիի, Գուրկազի և Մալթեփէի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Աւկուսթա Վիքթօրիա կայսրուհւոյն տարեդարձին առթիւ, առջի օրը դրօշներով զարդարուած էին Թարապիայի առջեւ գտնուող օսմ. պահականաւն ինչպէս նաև դեսպանատանց պահականաւերը։

Պ. ԼԱՖԻԽԱՆԴ. — Օսմ. Պանքայի երկրորդ տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ, որ Եւրոպա կը գտնուի, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Մօնիթէօռ կ'իմանայ թէ Պելկրատէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Բրօքուբլէի մօտ ասիական ժանտախտ երեւան եկեր է, ուրկից բազմաթիւ մահեր պատահած են։ Բրօքուբլէ մօտ է օսմանեան սահմանագլխին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Պայմանադրական կառախումբին ուղեւորք, որք երկուշաբթի իրիկուն Սիրքէճիէն մեկնած էին, երեքշաբթի իրիկուն ողջամբ Ֆիլիպէ հասեր են։ Պուլկար կառավարութիւնը հարկ եղածն ի գործ դրած է Նորոգելու Ֆիլիպէի և Թաթար-Բազարճըքի միջեւ գտնուած ճամբան։ Թէ՛ պայմանադրական և թէ արեւելեան ճեպընթացին ուղեւորք այսօր կառքերով Թաթար-Բազարճըք պիտի երթան, ուր կառախումբեր պիտի գտնեն իրենց ճամբան շարունակելու համար դէպ յԵւրոպա։

Ճամբաներու նորոգութեան աշխատութիւնք փութով առաջ կը տարուին և յուսալի է թէ մինչեւ երեք օր երթեւեկութեանց կանոնաւորութիւնը վերահաստատուի։

Օդը տակաւին գէշ է. ջուրերը սկսած են իջնալ։ Եւրոպական թղթատարը մինչեւ վաղն առաւօտ պիտի ստացուի։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ֆրանսական հիւպատոսը տեղեկագիր մը պատրաստած է 1894 տարւոյ տեղւոյն առեւտրական վիճակին վրայ։ Ըստ այդ տեղեկագրի, Դամասկոսի մէջ նոյն տարւոյն առեւտրական ընդհանուր գործառնութեանց գումարն եղած է 41,621,620 ֆրանք, որուն 29,283,500ը՝ ներածութիւն և 12,238,120՝ արտածութիւն։ 1893 տարւոյն հետ բաղդատելով ներածութիւնք 1,711,000 և արտածութիւնք ալ 1,096,880 ֆրանք աւելի եղած են։ 1894ին ներածութեանց տարբերութիւնն եղած է 17,145,380 ֆրանք և 1893ին՝ 14,337,500 ֆրանք։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովը Հոկտ. 10 Թուականաւ որոշած է վերցնել բժշկական այն քննութիւնն, որուն կ'ենթարկուէին Ատալիաէն եկողները։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ առջի օրը Պէօյիւքտէրէի ամառանոցէն Բերա փոխադրուեցաւ։

ԱՓԻՈՆ. — Իզմիրէն կը գրեն թէ մինչեւ անցեալ շաբաթ օր հոն տարուած են 2,626 կողով ափիոն. անցեալ տարի նոյն միջոցին 1,597 կողով էր։ Պատրաստ կայ 2,902 կողով, անցեալ տարի 2,109 կողով էր։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ Թաղապետութեան նախագահ ընտրուած է Պ. Մէզիքի։

ԿԱՂԻՆ. — Տրապիզոնի կուսակալութիւնը նկատելով որ տեղւոյն վաճառականաց ոմանք կաղինները ծծումբի ծխոյն կ'ենթարկեն, որով համը կ'աւրուի և այսպէս վարկը կը կորսի, գրած էր ձեռնհաս իշխանութեան՝ հարկ եղածն ի գործ դնել այդ ծխումն արգիլելու համար։ Այս վերջինը տեղեկանալով որ Սպանիոյ մէջ կաղիններուն գեղեցիկ գոյն մը կը տրուի և այդ պատճառաւ սպանիական կաղինները Եւրոպայի մէջ յարգի են, գրած է Մատրիտի օսմանեան դեսպանատան տեղեկագրել թէ այդ գոյնն ի՛նչ եղանակաւ կուտան հոն։ Առնուելիք պատասխանին վրայ պէտք եղած որոշումը պիտի տրուի։

ՏԻՄԻԱԹԻ մէջ (Եգիպտոս) Հոկտ. 7 էն 8, քոլերայէ հօթը դէպքեր ու չորս մահեր պատահած են։ Մէնզէլէի մէջ Հոկտ. 6 էն 9, երեսուն մահ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Նորընտիր դեսպան Պ. Բանսա թէեւ երէկ մայրաքաղաք պիտի ժամանէր արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով, սակայն ողողմանց պատճառաւ այդ կառախումբ տակաւին չհասաւ։

ՆԱՒՈՒՂԻՆԵՐ. — Արտաքին գործոց նախարարութիւնն, ըստ յանձնարարութեան Բ. Դրան, խորհրդակցութիւններ կը կատարէ թէ նաւուղիներու համար կարելի՞ է թէ ոչ տուրք մը առնուլ նեղուցներէն անցնող նաւերէն։ Եթէ առ այդ հաստատական որոշում մը տրուի, այն ատեն հարկ եղածն ի գործ պիտի դրուի։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Աղչէհրէն կը գրեն Իզմիրի Ամալթէա լրագրոյն թէ ինը մարդէ բաղկացեալ աւազակաց խումբ մը յարձակեր է Գարահիսարէն մինչեւ Գօնիա շինուելու վրայ եղող երկաթուղւոյ գծին երկու երկրաչափներուն վրայ։

ԳՈՒՇ ԱՏԱՍԻ (Իզմիր) հեռագրատան նախորդ պաշտօնեայ Ղազարեան Յովհաննէս էֆէնտիի երկու հարիւր յիսուն ղրուշի անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ յատկացուած է։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ քաղաքէն դուրս Եաֆա ճամբուն վրայ գերմանացի հրեայ աղքատներու համար հիւանդանոց մը և տարափոխիկ ախտերու յատուկ յարակից երկու շէնքեր պիտի կառուցուին, որուն համար հարկ եղած արտօնութիւնը տրուած է։

ԲԱՄՊԱԿ. — Ատանայէն կը գրեն թէ վերջին շաբթուն բամպակի խոզակին իւրաքանչիւր օխան՝ տեղական ընթացիկ դրամով՝ մինչեւ երեսուն ղրուշի բարձրացեր է։ Իւրաքանչիւր 24 օխա խոզակէն 4 1/2 օխա անարատ բամպակ կ'ելլէ։ Այդ հաշուով ամեն տարի 4 օխան 18—20 ղրուշի ծախուած անարատ բամպակն այս տարի պիտի ծախուի մինչեւ 27 28 ղրուշի։ Երկրագործք, որք ցորենի և այլ բերքերու գնոց անկումէն վնասուած են, բնականաբար բամպակի առեւտուրէն պիտի օգտուին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ Յունաց Պատրիարք Տ. Սօֆրոնիոս, որ Իզմիր ժամանած է, անցեալ շաբաթ օր այցելութիւն տուեր է կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշայի, որ փոխադարձ այցելութեան գացեր է։

ԹԱՂՈՒԱԾ ԳԱՆՁ. — Կրէտէի [illegible] Թերթը կը պատմէ թէ Գանտիոյի մէջ Հիւսնի անուն ութ տարեկան տղայ մը մէկ քանի գիշեր յաջորդաբար երազին մէջ ծերունի մը տեսեր է, որ ըսեր է իրեն թէ ծառի մը տակ թաղուած գանձ մը կայ։ Տղուն հայրը գտնելով այդ ծառն սկսեր է անոր տակը փորել։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւնք, Իզմիրի մէջ տարւոյս սկիզբէն մինչեւ Նախորդ շաբթուան սկիզբը պատահած հրդեհներու համար, 12,367 անգլիական ոսկի հատուցած են։ Անցեալ տարի նոյն միջոցին այդ գումար 61,092 ոսկի էր և նախորդ տարին ալ 16,434։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ. — Իզմիրի շրջակայ Սէյտիքէօյի մէջ բնիկ Սամօսցի Խրիստօտուլօ անուն մարդ մը կ'ապրի, որ հարիւր տասը տարեկան է և կատարելապէս առողջ։ Երկու անգամ ամուսնանալով ունեցած է քանի մէկ զաւակներ, որոց չորսն ողջ են։ Ասոնք ալ ամուսնացած են և Խրիստօտուլօ թոռան թոռ տեսած է։

ՃԱՄԲԱՆԵՐ. — Քաղաքապետութիւնն որոշած է նորոգել Խալըճօղլուի նաւամատոյցէն մինչեւ Օգմէյտան տանող սալայատակին մէկ մասը։ Նոյնպէս հոն գտնուած փուռին անկիւնէն սկսելով Գուլաքսըզէն անցնող և մինչեւ Պալէմիրք երկարող սալայատակները։ Այս ճամբաներէն տեղի կ'ունենան Սիւտլիճէի Թնդանօթաձիգ զօրաց հրետաններուն ինչպէս նաև Համազգային Անկելանոցին փոխադրութիւնք։

ՆԵՐՈՒՄ. — Քսան տարիէ ի վեր Էնկիւրիի բանտը գտնուող Աղասաճէօղլու Ալի անուն անձն, որ մարդասպանութեան համար ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր, ներման արժանացած է, որովհետեւ թէ՛ ծերացած է և թէ տեսողութիւնն ու լսողութիւնը կորսնցուցած։

ԼԻԲԱՆԱՆՈՒ Թրամուէյի գծին արտօնատէր Պ. Քաթրալ, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմելով, արտօնութիւն խնդրած է անանուն ընկերութիւն մը կազմել այդ գծին համար։ Հանրօգուտ շինութեանց Ժողովին կողմէ այդ մասին տրուած տեղեկագիրը յանձնուած է Պետական Խորհուրդին։

ԷՐԷՅԼԻԻ (Սեւ ծով) մօտ Զօնկուլտաքի առջեւ նաւահանգիստ մը շինելու արտօնութիւն ունեցող Վասիլաքի էֆէնտի խնդրած է շինութեան պայմանաժամուն վրայ ինն ամիս եւս աւելցնել, որովհետեւ փոթորիկներէ և գետերու յորդումէն շինութեան նիւթերը վնասուած են։ Այս խնդիր յանձնուած է Պետական Խորհուրդին։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ. — Այսօր Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի գայ անգլիական շոգենաւ մը, որուն մէջ կան իննսուն երկու զբօսաշրջիկներ։ Այդ շոգենաւ Պիրէյէն կուգայ։

ՀԱԼԷՊԻ նահանգին մէջ անցեալ յուլիս ու օգոստոս ամիսներուն 4,709 ծնունդներ և 2796 մահեր պատահած են, որով ծնունդները 1913 աւելի եղած են։

ՓՈԹՈՐԻԿ. — Անցեալ շաբթուն Իզմիրի մէջ ալ փոթորիկ ծագելով ծառեր կոտրած և այլ վնասներ պատահած են, սակայն բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չկայ։

ԻԶՄԻՐԻ պարսկական հիւպատոս Միրզա Հիւսէյին խանի յաջորդած է Գարասիի պարսկական հիւպատոս Զիւլֆիգար խան։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ զբաղեցաւ Լազարի անուն հայի մը սպանութեան դատով։ Այդ ոճիր գործուած էր Բեազըտ-խանէի կողմը։ Ամբաստանեալներէ Ալիի արարքը հաստատուած չըլլալով անպարտ արձակուեցաւ, իսկ Լիզօր, որ փախած էր, ի բացակայութեան դատուելով՝ իբրեւ մարդասպանի օգնական՝ դատապարտուեցաւ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան և քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու ու ստացուածոցը գրաւման։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.— Էյուպի շրջակայ աղիւսի գործարանի մը մէջ արկած մը պատահեցաւ։ Րէճէպ անուն գործաւոր մը աղիւսի բովի մը վրան գոցելու պահուն, մէջն ինկաւ և թեւերն ու ոտքերը այրեցան։ Րէճէպ ազկից հանուելով հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

—Երեքշաբթի իրիկուն Գուզկունճուքի առջեւ մավունա մը ընկղմեցաւ, սակայն մավունաճին ազատուեցաւ։

—Սամաթիոյ կողմը, զինուորական հարիւրապետ Հասան Թահսին էֆէնտիի մանչ զաւկին համար իմացուելով որ սանտուրին՝ Ֆերտանէի կողմէ թունաւորուած է, դիաքննութիւն կատարուեցաւ. ներքին գործարանները շիշերու մէջ դրուելով բժշկական վարժարանը ղրկուեցան տարրալուծութեան համար։

—Ֆրանսայի հեծելանուորդներու քիւպին անդամներէն Պ. Կաւվէ առջի օրը Շիշլիի կողմը ձիով պտոյտ մը կատարած պահուն, վար ինկաւ և ոտքը կոտրեցաւ։ Պ. Կաւվէ Ֆրանսական հիւանդանոցը տարուեցաւ ի Շիշլի։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԴԱՏ ՄԸ

ՆԷՎ ՄԱՐՔԻԶԸ

Քասթէլլամառի մօտ մոռցուած շիրիմ մը կայ տասնըհինգ տարիկան դժբախտ տղու մը որ աշնան գիշեր մը Քասթէլլամառի ճամբուն վրայէն Սօրանթի մէջ գահավիժեցաւ. շիրիմն Իբօլիդ Մենալտօի, խորթ զաւակը Նէվ մարքիզին, որ մէկ քանի օրէն պիտի դատուի Պուաժի (Ֆրանսա) դատարանին առջեւ։

Ի՜նչ հետաքրքրաշարժ դատ. ի՜նչ ճշմարիտ ու հռչակաւոր դատ, և վիպասաններու կերտած մեծաշխատ թերթօններն ո՜րչափ կը տժգունին կեանքի այս տամիճուն առջեւ։

Ամէն բան կայ. խորհրդաւոր ու հեռաւոր մահը, ընտանեկան գաղտնիքը, երկար անպատժութիւնը, ընդվզումը մօր որ ինը տարուան լռութենէ յետոյ, ժամանման գրեթէ առջի օրը, ձեռք կուտայ իր ամուսինն իբրեւ սպանիչ իր զաւկին. ամէն բան, մինչեւ իսկ աշխարհի այն երազականապէս գեղեցիկ տեսարանը Նաբօլիի կապոյտ ծովեզրին՝ իր Քաբրիօվը, Սօրանդօվը, Վիզուֆովը և Քասթէլլամառովը։ Իբր թէ, գերագոյն մխիթարանքով մը, բնութիւնն ուզած ըլլար իր բոլոր շքեղութիւնները ցոյց տալ այն խեղճ փոքր էակին որ պիտի մեռնէր՝ մենաւոր ու լքուած մանկութենէ մը յետոյ։

Պուաժի այս մեծ դատին կատարուելուն մօտ, աւելորդ չենք համարիր տեղեկութիւններ տալ այս եղերական պարագաներուն վրայ, դատ մը որուն վախճանին տենդօրէն կը սպասէ ամբողջ Ֆրանսա։

Ա.

1885 նոյեմբեր 11ին, առտուանց կանուխ, Վիքօ-էքէնի ձկնորսներ Ֆուզարէլլօի ապառաժներուն ցանգուածին վրայէն, Սօրանդ-Քասթէլլամառի ճամբուն ծայրը, երեւան կը հանէին տասնըհինգ տարեկան տղու մը մարմինը։

Զոհն առնուազն վաթսուն մեթր բարձրութենէ վար գլորուած էր՝ ապառաժներուն վրայ։ Գանկն աճեկի կիրպով խորտակուած էր։ Ուղեղը սփռուած էր ժայռին վրայ՝ արեան բազմաթիւ ցայտքերու հետ խառն։

Առաջին քննութիւնն հաստատեց թէ խեղճ փոքրիկն էր ծնէ ֆրանսացի դպրոցական մը։

Կտաւէ թիկնոցը, սեւ տափատը, սեւ կիրպասէ փողկապին հանգոյցը բնաւ ո և է մասնաւոր նշան մը չէին ցուցներ. բայց կապոյտ բըդէ գուլպաներուն վրայ 57 թիւը կար,—ինչպէս կ'ըլլայ ընդհանրապէս քոլէժի ճերմակեղէնը. և տղան երկու կուսանիշ կը կրէր վիզը՝

Առաջինը կը ներկայացնէր սուրբ Կոյս Մարիամը ֆրանսերէն սա յիշատակութեամբ.

«Ո՛ Մարիամ, անարատ յղացեալ, աղօթեցէք մեզ համար որ ձեզ կը դիմենք։»

Երկրորդ կուսանիշին վրայ Նօթր-Տամ տիւ Բառմէլի պատկերը կար սա միւս արձանագրութեամբ.

«Պիտի հսկենք քու վրայ։ Մեզմով պիտի շահիս երկինքը։»

Առաջին լսուած վկաները շատ տարտամ նշաններ ցոյց տուած ըլլալու էին քննութիւնն ստանձնող իտալացի դատաւորին։

Այս վկաներն երեք չորս կառապաններ էին որոնք ուղեւորներ կը տանէին Քասթէլլամարէ Սօրանդ։

Անոնցմէ մէկը Ռաֆայէլ Ֆավարէղէ վստահեցնելով կը յիշէր որ առջի օրն, իրիկուան ժամը չորսին մօտ, տղայ մը տեսած էր որուն կ'ընկերանար երեսունըհինգ քառասուն տարեկան մարդ մը խարտեաշ մազերով ու մօրուքով, աչքը միակնոց դրած։

Ուրիշ կառապան մը, Ծօվաննի Կուիտտա ժամը հօթնին մօտ նշմարած էր նոյն տղան և նոյն մարդն որոնք քով քովի կ'երթային դէպ ի Քասթէլլամառ Վիքօ-Էքէն գիւղին բարձունքէն, այսինքն ճիշդ հոն ուսկից զոհն անդունդին մէջ գահավիժուած էր։

Լա Ռաճիօնէի և Պոլսամոի կառապաններն ալ տեսած էին երկու ուղեւորները։ Նոյն իսկ անոնցմէ մէկը տեսնելով որ տղան դժուարաւ կը քալէր՝ իբր թէ խոնջած ըլլար երկար ճամբորդութենէ մը, առաջարկած էր իր կառքն առնել զանոնք Քասթէլլամար դարձնելու համար, բայց մարդը շուտով մը անցած էր առանց պատասխանելու և կէս ժամ ետքն այս միեւնոյն կառապանները զարմացած էին իրենց քով տեսնելով նորէն այդ անծանօթն որ այս անգամ առանձին էր և իրենց կառքերուն մօտէն անցած ատենը վեր առած էր թիկնոցին օձիքն և շրջան մը բրած էր անոնց լապտերներուն լոյսէն զերծ մնալու համար։

Ի՞նչ եղած էր փոքր մանչը։

Կառապաններն անշուշտ ճանչցան զայն յաջորդ օրն, երբ փոքր դիակը ցուցադրուեցաւ Ս. Երրորդութեան մատուռին մէջ։

Բայց անոր ընկերացող մարդէն բնա՛ւ ո և է հետք. Քասթէլլամար-Նաբօլիի կառախումբին մէկ տոմսակախոյզը տարտամօրէն կը յիշէր թէ իրիկուան կառախումբին մէջ ուղեւոր մը, մթագոյն ու երազուն, նստած էր վակոնին մէկ անկիւնը և որ տոմսակն իրեն կարկառած էր անմռունչ։

Ի Նաբօլի, ոստիկանութիւնը խղճմտօրէն խուզարկեց բոլոր օթէլները. Ալպերկօ Տելլա Մինէրվա պանդոկի սպասաւորին ալ ուշը գրաւած էր այն գիշերը անհանդարտ դէմքն ու յուզուած, շնչասպառ երեւոյթն ուղեւորի մը որ եկած սենեակ մը ուզած էր և մութնուլուսուն անյայտ եղած էր աճապարանքով։ Հետքը կը դադրէր հոս, և որքան համբերատար նոյնքան մանրակրկիտ քննութեան մը հակառակ Նաբօլիի դատական իշխանութիւնն անզօր մնաց գտնելու մարդն ու հաստատելու տղուն ով ըլլալը։

Ամիսներ ու տարիներ անցան։ Ինչպէս կը պատահի միշտ նմանօրինակ պարագայի մէջ, սխալ նշանները բազմապատկեցան։ Նաբօլիի դատարանին ծանուցուեցան բազմաթիւ անհետացած տղաքներ։ 1887ին, երաժշտութեան ուսուցիչ մը Ճուլիօ Քամբոնիէ՝ մեռելին լուսանկարը տեսնելով պնդեց որ անպատճառ իր զաւակն է։ Այս պնդումին մարդն համոզելու համար հարկ եղաւ որ երիտասարդն, որ ընտանիքը ձգած էր ցոփ կեանք մը վարելու համար, առտու մը երեւի Նաբօլիի հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ։

Ցետոյ կարգն եկաւ Թուրվիլ կոմսին որ տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը Աւստրիոյ մէջ դատուեցաւ՝ գրեթէ ճիշդ այն ատենն ուր տեղի կ'ունենար Սօրանդի ոճիրը, Թիրօլի մէջ ճամբորդած ատեն անդունդ մը նետած ըլլալուն իր կինը։

Տիկին տը Թուրվիլ զաւակ մը ունէր առաջին ամուսնութենէ, ուստի անպատճառ կ'ուզէին որ այս տղան, որ անհետ էր եղած, 1885ի ոճրին անծանօթ զոհն ըլլար։ Բարեբախտաբար Լոնտոնի մէջ կատարուած քննութիւն մը հաստատեց թէ տիկին Թուրվիլի զաւակն ողջ է և յանձնուած է ազգական բարեկամներու խնամքին, որք մեծցունել կուտային զայն ի Ֆրանսա, կեղծ անունով։

Այս անգամ ալ հարկ եղաւ ետ կենալ։ Պաշտօնական թուղթերը յանձնուեցան Նաբօլիի դատարանը։ Ինը տարի ետքը 1884 յունիս 24ին Ֆուզարէլլայի ապառաժներուն վրայ դիակը գտնուելէն ինը տարի ետքը. Սէնդ-Ամանի (Շէրի գաւառ, Ֆրանսա) ընդհանուր դատախազը Նէվի մարքիզուհիէն երկար նամակ մը ընդունեց Բրիւլի դղեակէն գրուած որով կը յայտնէր թէ Պ. տը Նէվ մարդասպան մ'է։

Բ.

Այս նամակին մէջ մարքիզուհին դատական իշխանութեան պաշտպանութիւնը կը հայցէր ընդդէմ իր ամուսնին որ, կ'ըսէր, ամէն բանէ կը զրկէր զինքը՝ հարստութեանը համար իր հետ ամուսնանալէ ետք և որ անդադար կը խոշտանգէր զինքը։

Կը յաւելուր թէ մարքիզը ոչ նուազ բիրտ կերպով կը վարուէր իր զաւակներուն հետ որոնք վերջապէս սկսած էին ճշմարիտ սոսկում մը զգալ իրենց հօրմէն։ Նէվ մարքիզին տղաքը հարուածներ կ'ընդունէին ու մահուան սպառնալիք կը լսէին իրենց հօրմէն, երբ դասերնին չսորվէին։ Իրենց կրօնական դասատուները շատ անգամ կառքին մէջ կը խառնուէին և կը խոշտանգուէին մարքիզին կողմէ՝ երբ կը փորձէին պաշտպանել իրենց սաները, երկու երիտասարդներ տասնըվեց և տասնըութ տարու։

Վերջապէս Նէվ մարքիզուհին կը յայտնէր Սէնդ-Ամանի դատարանին թէ ինք ուրիշ զաւակ մը ունեցած էր, ապօրէն զաւակ մը 1871ին ծնած ի Հավր, որուն գոյութիւնը գիտէր իր ամուսինն՝ հետը կարգուած պահուն և զոր մեռուցած էր 1885 նոյեմբեր ամսուն, Քասթէլլամարի և Սօրանթի միջեւ ծովը գահավիժելով։

Շարժառիթը այս գծուծ ոճրին։

Նէվ մարքիզուհիին համար այս շարժառիթը բազմադիմի էր։

Նախ և առաջ, տղուն մեծ մայրը իր թոռան յատկացուցած էր 60,000 ֆրանք զոր Պ. տը Նէվ որոշած էր գրաւել։

Ցետոյ, ձանձրանալով որ անիկա շարունակ իր մայրը կը պահանջէր, Պ. տը Նէվ որոշեց սպանել զայն՝ հանգստանալու համար։

Մարքիզուհին նամակը կը վերջացունէր պաղատելով դատարանին որ անմիջապէս ձերբակալեն իր ամուսինը, որպէս զի չըլլայ օտար երկիր խոյս տայ։

Նէվ մարքիզին ամուսնութիւնը 1875ին տեղի ունեցած էր։

Այդ միջոցին Պ. տը Նէվ, օրինաւոր զաւակ ծովային սպայի մը և Կրէնօպլցի ձեռնոցագործուհիի մը, իր անունը միայն ունէր։ Հօրը մահուընէն ետք առանց դրամի մնալով, շատ երջանիկ եղած էր Վուասօնի մէջ գտնելով քննիչի պաշտօն մը մաքսային վարչութեան մէջ։

(Շարունակելի)

ԱԿԱՄԱՅ ԾՈՄԱՊԱՀ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Կասբար Բլիւզօն և Պէռնարտէն (Ֆէրտինան) Բարիզ հասած էին միեւնոյն ժամանակ, նոյն օրը և գրեթէ նոյն ժամուն։ Սակայն միեւնոյն տեղէն չէին գար, մէկը Պիրէնեան փոքրիկ քաղաքէ մը ու միւսը՝ Ալպեաններուն մէկ աւանէն։ Առանց զիրար ճանչնալու, երկուքն ալ նոյն վայրկենին ոտք դրած էին մայրաքաղաքին մէջ այնպիսի զուգադիպութիւնով մը որով լեցուն է կեանքը, բայց որուն ոչ ոք ուշադրութիւն կ'ընէ սովորաբար։

Երկաթուղիով եկած ըլլալով, երկու տարբեր կայարաններ իջած էին, իրենք և իրենց պայուսակները, մէկը միւսը կրելով։ Ուստի հաւանական չէր երեւնար որ իրարու հանդիպէին, գէթ անմիջապէս։ Բայց եթէ լեռները իրարու չեն հանդիպիր, այնպէս չէ լեռնականներուն համար։ Լիօնի կայարանին բակին մէջ, Կասբար Բլիւզօն կառք մը կանչելով, կ'ըսէր կառապանին.

—Զիս պանդոկ մը տա՛ր։

—Ո՞ր պանդոկը։

—Ուր որ կ'ուզես, բաւական է որ բարձր դիրք ունենայ։ Ալպեաններէն կուգամ և բարձրութեան վարժուած եմ։ Բաց օդի պէտք ունիմ։

—Հասկցայ, ըսաւ կառապանը և ձին քշեց դէպի Սէնդ-Ժընեվիէվի կողմը։

Գրեթէ նոյն վայրկենին, Պէռնարտէն (Ֆէրտինան) դուրս կ'ելլէր Օրլէանի կայարանէն, շուարած թէ ո՛ւր երթայ, վասն զի ո՛չ ոք կը ճանչնար ու ո՛չ մէկ տեղը գիտէր Բարիզի։ Բարեբաղդաբար, կառապան մը աչք ըրաւ իրեն.

—Լաւ կառք մը կ'ուզե՞ս։

Ճամբորդը, առանց կրկնել տալու, մէջը մտաւ։

—Ո՞ւր կ'երթանք, հարցուց կառապանը։

—Այդ ալ հարցնելու բա՞ն է, օթէլ։

—Բայց ո՞ր օթէլը. հազարներով կան Բարիզի մէջ, առանց հաշուելու Օթէլ-Տիէօն։

Պէռնարտէն բանաստեղծ էր. այս կոշտ կատակը սիրտը պաղեցուց։ Հիւանդանո՞ց... արդէն իսկ հիւանդանոցի խօսք կ'ընէին իրեն։ Գիտէր որ բանաստեղծներուն վախճանը հիւանդանոցն է, և Ժիլպէռի ու Էժէզիփ-Մօռօի օրինակներով լեցուն էր միտքը. բայց կը կարծէր թէ կանուխ էր դեռ իրեն համար։

—Զի՛ նեղանաս, կառապա՛ն, ըսաւ, լաւագոյն կը սեպեմ Օթէլ-Տիէօէն տարբեր տեղ մը բնակիլ այսօր և յաջորդ օրերը։ Ուր որ լաւ կը ծառայեն և սուղ չեն պահանջեր։ Իսկ թէ քեզի համար եղած ըլլար, այնպէս ընէ. քու ճաշակիդ կը վստահիմ։

—Ան ատեն հոգ մի՛ ընէք. աղուոր տեղ մը գտնեմ ձեզի։

—Բայց ծակ մը չըլլայ. կարելի եղածին չափ բարձր կուզեմ։ Ես Պիրէնեաններէն կուգամ, և ծովին մակերեսէն վար իջնալ չեմ ուզեր։

Կառապանը պահ մը վարանեցաւ Մօնմարթրի և Սէնդ-Ժընեվիէվի միջեւ. այդ երկու թաղերու իւրաքանչիւրին շրջակայները մէկ մէկ պզտիկ օթէլ գիտէր. և Մօնմարթրինը աւելի պիտի գար իր յաճախորդին գործին, բայց հեռու էր և իր ձին յոգնած։ Ուստի Սէնդ-Ժընեվիէվի որոշում տուաւ։

—Իմ բարեկամներէս մէկուն օթէլը պիտի տանիմ ձեզ, ըսաւ հայրական ձայնով մը. Բանթէոնէն երկու քայլ հեռու է, ձեր տանը պէս պիտի ըլլաք հոն։

Բանաստեղծ ուղեւորը որ աւելի կ'ախորժէր Բանթէոնէն քան հիւանդանոցէն, սիրով ընդունեց։ Դանդաղ գնացքով յառաջացան և մութը կոխելուն վերջապէս հասան բաց դրան մը առջեւ ուսկից կախուած լապտերին չորս կողմի ապակիներէն կը կարդացուէր Օթէլ բառը, լուսաւոր տառերով։

Միեւնոյն վայրկեանին, ճամբուն ձախ կողմէն կը հասնէր Կասպար Բլիւզօնի կառքը. երկու ձիերը դէմ առ դէմ եկան ու երկու ճամբորդները միեւնոյն ատեն ներս մտան։

—Միակ խուց մը ունիմ, պատասխանեց պանդոկապետը. բայց եթէ պարոնները միասին եկած են...

Իրարու երես նայեցան երկու անծանօթները և համակրեցան իրարու։ Թէեւ առաջին անգամ կը տեսնէին զիրար, բայց հաւանեցան միակ խուցին, միտքերնին դնելով յաջորդ առաւօտուն թողուլ զայն, եթէ հանգիստ չըլլային։

Բայց յաջորդ առաւօտէն իսկ բարեկամացած էին։ Բլիւզօն և Պէռնարտէն որոնք ամբողջ գիշերը չէին քնացած, իրենց երազներն հաղորդած էին իրարու։ Մէկը որ բանաստեղծ էր, ինչպէս գիտենք, իր նոր բարեկամին պարզած էր վիպասանութեան երեք յատագիծներ, թատերախաղի չորս տեսարաններ, անհամար քերթուածներ ալ արտասանելով։

Միւսը, որ նկարիչ էր, գեղարուեստի վրայ տեսութիւններ պարզած էր, ի վերջոյ թղթապանակէն հանելով քանի մը ուրուանկարներ որոնց վրայ սքանչացած էին երկուքը մէկանց։ Այս սքանչացումը ամիսներ տեւեց։ Բլիւզօն և Պէռնարտէն անբաժանելի դարձած էին, իրարու վրայ սքանչանալով և զիրար երկինք բարձրացունելով։ Դժբաղդաբար չէին կրնար իրարու «հրաշակերտները» գնել, ապա թէ ոչ երկուքն ալ հարուստ պիտի ըլլային և մնաւ մարդու կարօտ։ Պէռնարտէն ո՛չ հրատարակիչ կը գտնէր ո՛չ թատրոնի տնօրէն որ իր գործերը գնէր կամ խաղերը ներկայացունէր։ Իսկ Բլիւզօնի պատկերները ո՛չ իսկ փոքրի նկարավաճառները կը գնէին։ Երկուքն ալ դրամ չունէին և հարկ էր ապրիլ։

Առաջինը, որուն ստամոքսը երկրորդինէն նուազ տոկուն էր, հիւանդացաւ և հարկադրուեցաւ երթալ Օթէլ-Տիէօ, ինչ որ կառապանը առանց անգիտակցաբար մարգարէացած էր, կատակի համար։ Նկարիչը, վիշտէն պիտի մեռնէր, եթէ կանոնական օրերը միայն, հինգշաբթի և կիրակի, երթալ տեսնելու իր բժշկութեան ընկերը. ուստի արտօնութիւն ստացաւ ամէն օր երթալու։ Ամէն օր, միջօրէէն ետք, որոշեալ ժամու մը, Բլիւզօն կ'երթար նստիլ Պէռնարտէնի անկողնին քով։ Ճիշդ ընթրիքը բերուելու ժամն էր. ապուր մը, միս և բանջարեղէն կամ ձուկ, հաց, գինի կամ կաթ։ Նկարիչը բնականաբար կը մասնակցէր բանաստեղծին սեղանին, եւ երկուքն ալ այդքան լաւ սնունդ առած չունէին բնաւ ու այսքան աժան։ Բայց, աւա՛ղ, այս երանութիւնը երկար չի տեւեց։ Պէռնարտէնի տենդը սաստկանալով, բժիշկը պատուիրեց որ սնունդ չի տան. ի զո՛ւր Բլիւզօն կուգար սովորական ժամուն. ա՛լ պնակի երես չէր տեսներ։ Յուսաբեկ, գլուխը կախ, ստամոքսը դատարկ. հիւանդանոցէն դուրս ելած պահուն բարեկամի մը պատահեցաւ.

—Խեղճ Պէռնարտէնը տեսնելու գացեր էիր. այսօր ինչպէ՞ս է։

—Շատ գէշ, պատասխանեց անօթի արուեստագէտը՝ մշտագին շեշտով մը. բժիշկը ծոմ պատուիրեց «մեզ երկուքնուս»։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 12 24 Հոկտ. 1895

Անուանակ. եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ
100			Թնս. ՍէրիA 1%	85 —
100			» » B	44 20
100		1881	» » C	30 10
100			» » D գոցուած	26 05 1/2
400			բացուած	26 03
100			միջօրէ	26 19 1/2
100		1870	Ռումել. Երկթ. գոցուած	133 5/8
Ֆր. 500			բացուած	135 1/2
			միջօրէ	135 1/2
Անվ.	Վճր.			
20	10	1890	Օսմանեան 4%	100 —
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օս.	11 30
10	5	1872	Օսմ. Օթ. տը Շ. է Վ.	6 13
140	140	1878	Լաւրիոնի	57 50
500	300	1889	Անատոլուի (Բժն.	695 —
500	500		Երկաթուղիր (Պրթ. 5%	315 —
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժն. 5%	9 80
500	500		(Պրթ.	498 —
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	31 14
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 5%	3 10
11	5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովգ. Ընկ.	7 20
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Թրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 ճատի	6	25
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	3	—
Իլքօր	—	—
Կանոնիկ (Հէվլէսիկ)	1	32 1/2

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 ճատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	3	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.ին	110	17
20 Ֆրանքնոց	87	35
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	20
Ռուսլ Թղթադրամ	8	37
Մէճիտիյէ	103	02
Մանր արծաթ	102	—
Մէթալիք	98	20
Ծակոս Ղալաթիոյ Սակարանի	8	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	25
Փարիզ » Ֆր.	23	80
Վիէննա 3 ամսուան Ֆիոր.	10	80
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 23 Հոկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմ. B կնիկ. Ֆր.	39	85
» » C » »	——	—
D (Բացուած »	23	27
(Գոցուած »	23	57
Ռումելիի Երկաթուղի »	135	—
Բրիորիդէ »	470	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	503	50
Համանիյէ »	457	56
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	480	62
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	698	20
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	100	55
» » 3 1/2% »	106	55
» Իտալական »	89	20
Քրէտի Լիոնէ »	782	50
Քրէտի Ֆօնսիէ »	——	—
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3077	50
Եգիպտական Միացեալ »	——	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	250
ՎԻԷՆՆԱ 23 Հոկտեմբեր		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	74	50
Օսմ. Ռէժի »	233	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	55
» Փարիզի »	47	70
ԼՈՆՏՈՆ 23 Հոկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	50
» » B »	40	56
» » C »	25	12
D (Բացուած »	23	62
(Գոցուած »	23	37
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշխի բաժ.	——	—
» » 1894 3 1/2% (Եգպ. Հրկ.ով	——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	17	69
Ազմիրի Երկաթուղի »	13	50
Միացեալ Եգիպտական »	104	37
Առանձնաշնորհեալ » »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	107	37
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	94	—
» » Նոր 6% »	97	—
Ռանթ Հելլենական 5% »	——	—
» » 4% »	31	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	410
ՊԵՐԼԻՆ 23 Հոկտեմբեր		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	30
Ռումելիի Երկաթուղի »	132	90
Անատոլուի Երկթ. 1/4 Պրթղթ. »	94	40
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	870
» Փարիզի » 3 ամիս	80	90
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	——	—

ՏՕՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէ վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Պիօռրիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար արգաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թ. 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զալըքճեանց դէմն)։

Գաւառցիներ յանձնարարենք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրխոսվելի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ, եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ձմեռները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիքին 410

ՏՕՔԹ. Կ. Յ. ՓԱՇԱԵԱՆ ԷՖ.

Որ ութը տարիներէ ի վեր գաւառները կը գտնուէր, այս անգամ իր բնակութիւնը Կ. Պոլիս, Կէտիկ-Փաշա Թիւ 13 տունը հաստատած է։

Գաւառացիներուն ապրելու եղանակը ուսումնասիրած ըլլալով, իրեն դիմող պանդուխտները մեծապէս պիտի կրնան օգտուիլ։

Եթէ գաւառները գտնուած հիւանդներու վըրայ մանրամասն գրաւոր տեղեկութիւն տրուի եւ մէկ մեճիտ վճարուի, հարկ եղած դարմանը գըրաւոր պիտի հաղորդուի. ասոր համար Պոլիս անձ մը նշանակելու է։

Բաց ի կիրակի օրերէ, ամէն օր իր տանը մէջ հիւանդներ կ'ընդունի, ուրբ. Թ ժամը 6էն 10 ձրի։

Երկուշաբթի ժամը 9էն 10 1/2 Կամուրջին գըլուխը Պէչիկճեան դեղարանը, հինգշաբթի ժամը 7էն 10 Մահմուտ-Փաշա Գափամաճեան դեղարանը կը գտնուի։ Իսկ երեքշաբթի օրերը Լանկայ Գալֆաեան դեղարանը ժամը 2էն 6 զարմ. ձրի կը նայի։ 341 17—25

VIN DE SIROP DE DUSART

Ո՛րչափ փոքր աղջիկներ նախ գունաթափ և թարմ, հետզհետէ կը տժգունին և կը նիհարնան, իրենց աճումը շատ արագ ըլլալուն. իրենց շատ տկար մկանունքը դըժուարաւ կը տոկան մարմնին ծանրութեանը որ կը կքի ու անշնորհ թեքումներ կունենայ. պատանեկութեան շրջանն է այս, փոքր աղջիկը կին պիտի ըլլայ, ուր կազմուածքը մեծ պէտք ունի ֆոսֆատ տը շօի. բժիշկն այն ատեն կը դիմէ Տիւզառի գինիին կամ օշարակին որուն հիմն է լաքթօֆոսֆատ տը շօն, անհրաժեշտ սնունդ ոսկորներու և մկանունքներու, որոց ամէն կերպ աճումը չի կրնար առանց անոր կատարուիլ։

Օ Զ'ՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ
ՄԹԷՐԵԱՆ, ՄԱՐՏԻՉ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՈՐԵՂԻՆԱՑ

Միւշկիւլէր ճշմարիտ տարրակի Ջէբը Դիհ 7 1/2
19. Կալաթա, Օսմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, չափաւոր գին, ապրանքները կը ղրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։
Վճարմանց դիւրութիւն 333

ACTIONS MINES D'OR
SUD—AFRICAINES
ՈՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ
ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

Գլխաւոր արժեթուղթերուն պարունակները յաճախորդներուն տրամադրութեան տակն են.

Ա. ՖԱՐՐԱ, Քամպիօի միջնորդ, Կ. Պոլիս։ 429

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՀԻՄՆՈՒԱԾ է 1852ին
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Յ'ԱՆԳԼԻԱ
«Lancashire Insurance Buildings»
Exchange Street Manchester
Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,372,875 »

ՀՐԴԵՀԻ ՑԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն, ամէն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ և այլն, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով։

ԿԵԱՆՔԻ ՑԻՒՂ

Այս ընկերութիւն յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափագիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողները, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond, Sellar & Cie.) Պոնտ Սելլէր և Ընկ. Բիւյիւք Թիւնել խան, Ղալաթիա։ 427

CUNARD ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մորոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Պառլօու, Լիվրբուլէն հոս պիտի հասնի ընդհ. վաճառքով դէպ նոյեմ. 1։

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաճա ալընաճագ միւթէնէվի չիմէնթօ իլէ մէրմէր քիրէճի աչը վէ պու կիպի էպնիյէ էշյասընըն գարարը գաթիյի Թըշրինը էվվէլը րումինին 14րինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի միւշաւիրլէյհանէսը կէլմէլէրի իլան օլունուր։
10 Թըշրինը էվվէլ 311 1—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի չահանէճէ միւպայեա օլունաճագ պէօքսիւլիւճէ իլէ միւթէնէվի էշեա գըլ սէպզէվանինի Թըշրինը էվվէլը րումինին 18ինճի չարշամպա կիւնիւ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն իսթիյալ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի Խասսայի ճէլիլէի մէզքիւրէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
10 Թըշրինը էվվէլ 311 1—3

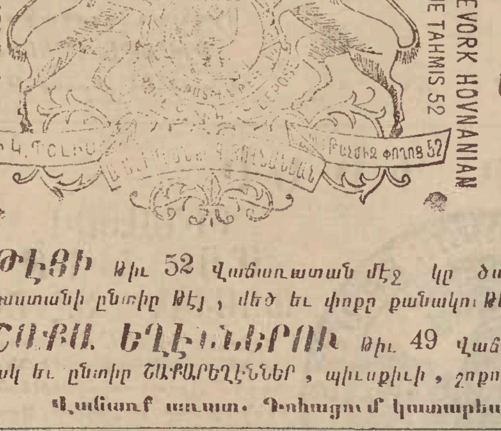

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ
1888
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ եւ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ԹԱՀՄԻԶ ՓՈՂՈՑ 49, 52

ԹԷՅԻ թիւ 52 Վաճառատան մէջ կը ծախուի Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի, Հնդկաստանի ընտիր թէյ, մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։

ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ թիւ 49 Վաճառատան մէջ կը ծախուին եւրոպական բազմատեսակ եւ ընտիր ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, պիսքիւի, շոքոլա, եւ անոյշ ըմպելիներէն լիքէօր եւ այլն։

433 Վաճառք առատ. Գոհացում կատարեալ. Յանձնարարութիւն արագ. 2—60

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
ԿԱՐՏԱԴՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՋՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՍԴԷՕՐԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ
Գործարանն եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմաւորեալ է։

ՓՇՕՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պավիէռ.
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր
Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիէրայի գարեջուր, Կ. Փշորի գա երբոտան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ թագաւոր կայսեր եւ Պաւիէրայի
խնամակալ իշխանին

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիէրայի, ուրիշ ամէն գարեջուրներէն գեր ի վեր, բոլորովին զուտ, համեղ եւ զօրարար ըմպելիք, ամէն եղանակներու յարմար, ճանչցուած եւ յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ եւ Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվէրս, Ամստերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք եւ այլն

Միտալներ եւ վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի [1854], Քէօլնի [1865], Փարիզի (1867), Վիեննայի 1873], Հավէնավի [1874], Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի [1882, ոսկի միտալ), Ամսթերտամի 1883, ոսկի միտալ], Պրուսէլի [1888, ոսկի միտալ եւ պատւոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատւոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Փշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններ.

Տէմէրդարօղլու եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, Թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն եւ շիշով գարեջուր վաճառողն է.

«Փշոր Պրաու»
Վիլհէլմ Բալուրա

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 Պազար Ալման 69—78

ՀԻՒՍԻՍԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՇ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000,000 **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** 11.671.648
ՀԱՍՈՅԹ 1894 **ՏԱՐՒՈՅ** 2,906 678

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** 4,444,600
ՀԱՍՈՅԹ 1894 **ՏԱՐՒՈՅ** 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած քսանի 20,000,000 Անգլիական ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նաւերու և առագաստանաւերու մէջի ապրանքներն և դրամաթրթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 20 և 22 րդ սենեակներն, առ **ԳՈՒԻՆԵԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ ի Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն Եւրոպայ

Փարիզ, 16, Բուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1, 3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845էն հիմնուած է վեր

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000
1893ի տարեկանը	
Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Միլիոն	160,000000
1894 յունուար 1	
Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	30,000000
Ցանկեալ դրամագլուխ	88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիոն	37,000000

Տեղեկագրական պահովագիր

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ, Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 **Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.**

Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ՅԱԻՏ

ԱՅՍ ԳԻՍԻԿԼԷԹԸ ՄԻԱՅՆ ԳՆԵՑԷՔ

որ շինուած է հռչակաւոր ՍԹԷՅՌ եզինագործարանին կողմէ։ ՅԱԻԹ պիսիքլէթը ամենէն ծանօթն ու հռչակաւորն է։ Հաստատուն, վայելուչ, արագ, անմրցելի 1895ի նմոյշարանին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախուի Նիքիթիգ Էրպէնի քով, Պոլիս Պահճէ Գաբու թիւ 2 եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ փողոց թիւ 22 ու 31։

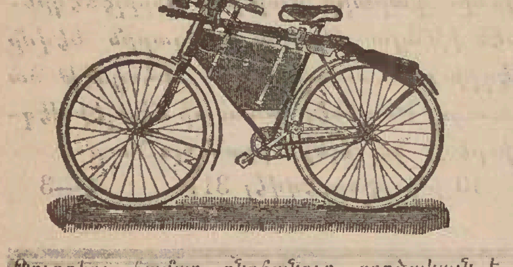

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆօղլու տունը՝ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, 3 յարկ։ 366 4—80

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԵՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Թեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քիւստենճէ, (փոխոխակի Բաթումի) Ս'րա, Սէլանիկ, Տէտէ Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկն ում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւօտեան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէ Աղաճ.ն (փոփոխակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հռոդոս, Պէրութ, Լարնաքա, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիփոլի, Նորէն Պէրութ, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ առ ներհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն ու Պաթում։ 425

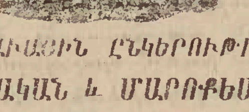

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈԹԵԱՆ

Ն ԲԱՔՈՒ · ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ
[illegible]

Ամէն ուրբաթ շոգենաւը Նովորոսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն Տրապիզոն և Պաթում Հոկտ. 29էն իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ս.)։

Բարիզ-Լոնտոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

33 Մասլահէ փողոց թ. 10

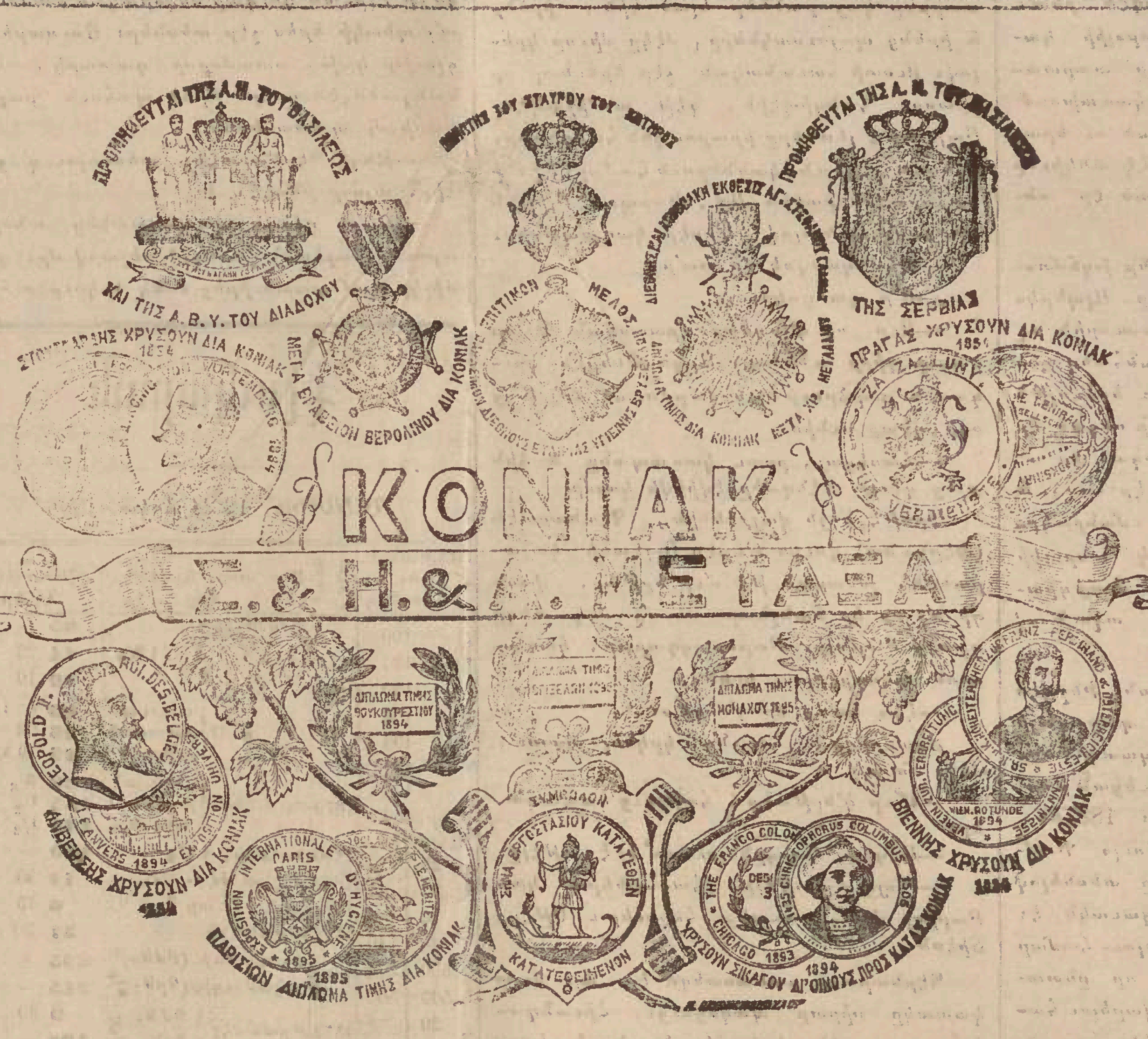

ΠΡΟΣΗΝΕΧΘΗ ΤΗ Α.Μ. ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ
ΚΟΝΙΑΚ
Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ
ΑΝΒΕΡΣΗΣ ΧΡΥΣΟΥΝ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ
ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΙΜΗΣ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ
ΧΡΥΣΟΥΝ ΣΙΚΑΓΟΥ ΑΡΓΟΙΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΣ ΚΟΝΙΑΚ
ΒΙΕΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΥΝ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ
THE FRANCO COLOMBIAN
CHICAGO 1893
1894
1895

Այս քիմիագէտներն են. — Ֆերտինան Ժան, քիմիագէտ Փարիզի առողջապահական եւ քննական ընկերութեան։ Վոն Հարմիլ Ռոս, տնօրէն. Տոքթ. Ռուսէֆ, բրոֆէսոր եւ քիմիագէտ Սոֆիայի եւ Պուլկարիոյ իշխանին։ Ս. Մթրաքի, բրոֆէսոր եւ Պուքրէշի քիմիագիտական համալսարանին տնօրէնը։ Տոքթոր Պեռնար բրոֆէսոր քիմիագիտութեան եւ բժիշկ Պուքրէշի արքայական պալատի։ Տոքթ. Սերիի, անդամ բժշկական ընկերութեան Պոլսոյ։ Ք. Սինկլոս, քիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն։ եւ հռչակաւոր բժիշկներէն, ինչպէս Տոքթ. Զամպաքօ փաշա ի Պոլիս. Տոքթ. Քոմանտոլա՝ առաջին բժիշկ եգիպտոսի խտիվին, Տոքթ. Ս. Զանկարօլա, առաջին բժիշկ Ցունաց հիւանդանոցին Աղեքսանդրիոյ, եւ Աթէնքի համալսարանին բրոֆէսոր եւ հիւանդանոցներու տնօրէն Տոքթ. Օրֆանիտէս, Գ. Աֆէնտուլի, Քարամիտա. Համիտիէ Քոնսօլա, Ջոնի, Կալվանի, Մարաքի։ Ս. Ի. եւ Ա. Մեթաքսա գործարանը յանձն կառնէ վճարել 100,000 ֆրանք անոր որ կարենայ հաստատել թէ իր քոնեակին զատութեանը համար հրապարակ հանած անուններն ու տիտղոսները ճշմարիտ չեն, եւ սոյն վկայականնները իր գործածութեան համար այլեւայլերու գրաւ ընդօրինակուած ըլլալը կը ծանուցանէ։

Այսքան վկայագիր, պատուոյ միտալ, արքայական տիտղոս եւ հռչակաւոր գիտուններու կողմէ յանձնարարուած այս **ՄԵԴԱՔՍԱՍ ՔՈՆԵԱՔԸ** զուտ եւ ամենաընտիր ըլլալու մասին բնաւ տարակոյս չի մնար, որով նախամեծար կը համարուի։

Ընդհանուր ներկայացուցիչք ի Թուրքիա, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ, Մումհանէ թիւ 42, Ղալաթիա։

LA VIGNE—ԱՅԳԻ

ԳՈՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՊԻՐԷՈՆ

EAU DE VIE DE VIN—COGNAC SUPERIEUR

ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ՀԻՆ ԳԻՆԻԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՔՈՆԵԱՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՅՈՒՆԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ ՍՏԱՑԱԾ Է Ս. ՓՐԿՉԻ ԱՍՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԸ

Հայթայթիչք Յունաց Թագաւորին եւ Գահաժառանգ Քոնստանդին իշխանին, ու Սերպիոյ Ալեքսանդր Թագաւորին։

Այլ եւ այլ ցուցահանդէսներէ ստացած 12 մեծ մրցանակներէ, պատույ վկայագրերէ եւ ոսկի միտալներէ զատ, վարձատրուած է նաեւ 1894 ի Անվերսի քոնեակի ցուցահանդէսէն, Վիեննայի, Բրայի եւ Շ ...թ արդի արուեստաանդէսներէն՝ ոսկի միտալներով, իբրեւ աղէկ գինիի ոգի (eau de vie de vi) պատույ վկայագիր ստացած է 1894 Պուքրէշի, 1895՝ Մոնաքոյի, 1895 Սէնդ-Էթիէնի ոսկի խաչով հանդերձ մեծ մրցանակ ոսկի խաչով մէկտեղ 1895 ի Վերոլ նաի, Ժընէվի արուեստահանդէսներէն եւ Շիքագոյի 1893 ի աշխարհահանդէսէն՝ իբրեւ զուտ միսքէթ խաղողի գինիով պատրաստուած քոնեաք։

Ասոնցմէ զատ Պրուսէլի առողջաբանական յառաջդիմութեան ընկերութիւնը Մեթաքսա քոնեակի պատուականութիւնը եւ անոր մեծ մրցանակ մը ստացած ըլլալն իմանալով այս գործարանի տնօրէն Գ. Սպիրիտոն Մեթաքսան պատույ անդամ ընտրած է իրեն եւ վկայագիր ու միտալ-խաչ մը զրկած է։ Նմանապէս Փարիզի երկրագործական, ծեռագործական եւ վաճառականական ակադեմին զինքն անդամ ընտրած է եւ վկայագիր տուած։

Ս. եւ Ի. եւ Ա. Մեթաքսայի քոնեակը որ ֆրանսական սիստէմի վրայ երեք մեքենայով կը պատրաստուի

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՌՉԱԿ ՎԱՍՏԿԱԾ Է

Սոյն գործարանին տարեկան արտադրութիւնը կը հասնի 1,200,000 շիշ քոնեաքի Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Պարսկաստանի, Արաբիոյ, Ռուսիոյ, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ Եւրոպիոյ, ու Հնդկաստանի եւ Ամերիկայի այլ եւ այլ քաղաքները դրկուած վաճառքին տարեկան քանակութիւնն է, ինչպէս պաշտօնապէս կը հաստատեն շոգենաւային ընկերութեանց գործակալութիւններն ու Պիրէոնի քաղաքագլուխը։ **35,000** սնտուկ եւ **900** տակառ. —Պահեստի վաճառքին քանակն է **600,000** օխա որ կը գտնուի ի Պիրէոն Արիսդիտ, Ալիբէր, Նիկիդա, Բարթենակոյին, Բաքուլուրիա փողոցներն՝ եւ երկաթուղիի կեդրոնատեղին գտնուած եօթը վաճառատեղիներու մէջ։

Զուտ միսքէթ խաղողի գինիէ պատրաստուած այս Մեթաքսա քոնեակին ճշմարիտ ըլլալու մասին Յունաստանի եւ օտարազգի մեծանուն քիմիագէտներու կողմէ տարրալուծում կատարուած է։

SELS EFFERVESCENTS LE PERDRIEL

SELS DE LITHINE
Effervescents
LE PERDRIEL
Contre la Goutte, la Gravelle et les Rhumatismes
Assimilation Sûre.

ANTIPYRINE
Effervescente
LE PERDRIEL
Contre **Douleurs, Migraines, Mal de Mer, etc.**
Ne produisant ni Crampes ni Nausées.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԻՒԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Վասթ չիյտանա թանհթասը մէթրօ էպասը, թուլէն 3,45 արզէն 0,27. սիւմանէն 0.02.

Ինշաաթը աքէրիէէ իչուն ալֆաբէն միւպայեա օլուպմաք իցին պալաթ եպառ վէ մըդատը մուհարրէր չիյտանա. թանհթալըրը միւնապասա գօնսօլարդ Թըւրքէ էվվէլին 14իւնճիւ գունամա իրթէսի կիւնիւ գարարը գամիսը վէ ֆէյտասը 100տէ 5 թէնզիլաթըն պապուլը մուգարրէր օլտուղընտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթը աքէրիէէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 34 3—3

ՎԻՏԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱՐԴՈՂԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պիտի գտնէք Արեանց նոր ներու, յերկրի, կանանց, տկարական ցաւերու եւ ամեն փափուկ անձինք։

Բազկաթեալ Մկանանց և Զըղային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

TRIPLEX IN UNUM: SANITAS
QUINA
VIANDE
PHOSPHATES

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ

ՎԻՏԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, ջերմի, երկար ապաքինման, Լն. ի մի բան, թուլութեան, Վհատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կ'երթան ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Դեղարան Ժ. ՎԻՏԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց 14—Լիոն 334

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕՆԻՒՍԹ ՔԱՍԵԱԼ Ղալաթիա, Մումհանէ, թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայել Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին եայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէլժինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօայել Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԻ

ԵՐԿ—ՄԱՐՍԻՉ

ՇԱՍԷՆ

ԲԷՔՍԻՆՈՎ ԵՒ ՏԻԱՍԹԱԶՈՎ

Բեքսինն ու տիասթազը երկու բնական ու անհրաժեշտ գործիչներն են մարսողութեան։ ՇԱՍԷՆԻ ԳԻՆԻՆ, 1864 ին յոյժ նպաստաւոր տեղեկագիր մը ստացած է Փարիզի բժշկական ակադեմիաէն։ Այն ատենէն ի վեր, յոյժ կարեւոր տեղ մը բռնած է Ախտաբուժութեան մէջ, եւ ամեն օր կը յանձնարարուի ընդդէմ,

Դժուարին կամ անկատար մարսողութեանց, ստամոքսացաւերու, դժուարախալութեան, ստամոքսատապերու, յամր ճորաբուժարքներու, փսխումներու, փորհարութեան, ախորժակի կորստեան, եւայլն.

Փարիզ, 6, Վիքթորիա ծառուղին եւ գլխաւոր դեղարանները։

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ն. Վ. Ե. Հ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

13, — Բերա, Բատամ տիւ Թիւնէլ, **13**

Մեթերանոց վառարաններու, շըմինէներու, լոգարաններու եւ խոհարաններու՝ երկաթէ, փայանսէ եւ անկէց պղինձէ.

Գերազանց տեսակէ նիւթեր երաշխաւորուած եւ քանիաւոր գիներով։

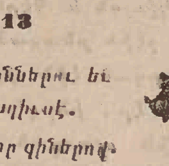

L'ANCRE ԼԱՆՔՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ
126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ	180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Լուտիւն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոեոս, գեր-նախագահ
» Ժօզէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քոլոման Նաքօ » » »
» Անթուան Բրօրէշ տ'Օսթէն
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գօճամանօղլու խան թիւ 7, 302

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀՓԱՐԷ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆՏԸՔՃԸԼԱՐ, ԹԻՒ 166
ԴԱՐԱՆԼԸՔ ՖՐՈՒՆԻ ԴԷՄԸ

Մէհփարէ տունը կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ եղանակի բազմաթիւ նիւթեր ընդունած է։

Մէհփարէ տունը կարեւորութիւն չտալով փայլուն ծանուցումներու, կը խնդրէ միայն արգոյ հասարակութենէն որ իր վաճառատունն այցելեն՝ գիներուն չափազանց աժանութեանը համոզուելու համար։ Աւասիկ քանի մը նիւթերուն գիները։

1 Կտաւէ սփռոց 6 հոգիի համար	ղրշ. 7 ½	12 Կտաւէ Թաշկինակ էրիկ մարդու	ղրշ. 10
1 Դունաւոր » 6 » »	» 12 ½	12 » կանանց	» 12 ½
6 Կտաւէ Անձեռոց սեղանի »	» 12 ½	4 Մետաքսէ Թաշկինակ, ֆուլառ կամ ճարօն, ճերմակ կամ գունաւոր	» 12 ½
12 » » Թէյի »	» 10	6 Թշկնկ. հնդիկ մետաքսէ քանուած	» 12 ½
5 » սրբիչներ կամ թրքիշ թօուէլս	» 12 ½		
1 Էրիկ մարդու շապիկ կտաւէ օձիքով եւ թեւնոցներով	ղրշ. 12 ½	3 Ճերմակ փոքր շպկ. կտաւ էօծիքով	ղրշ. 12 ½
1 Շապիկ կանանց ժանեակով քանուած	» 12 ½	6 Զոյգ գծաւոր գուլպա ֆիլտէքօս	» 12 ½
2 Ֆիլտիքօս ֆանէլա այլանգ եւ կնգ.	» 12 ½	3 » գունաւոր կամ գծաւոր գուլպա	» 12 ½
1 Ֆանէլա կրկին կուրծքով, ապրէշ ժակէրի դրութեամբ	» 12 ½	1 Ժամացոյց կամ զարթուցիչ ամերիկեան դրութեամբ	» 12 ½
		1 Շիշ օ տը քօլօնիը ժէլ եղբարք	» 12 ½

Ասկէ զատ զանազան անուշահոտութիւնք, սեղաններու ծածկոց, ֆիլտէքօսէ ու մետաքսէ գուլպաներ, փողկապ եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ աժան գիներով։ 8—40

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առանց զմելիներ Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօնն Նովիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զմելիներու կեղծը կը շինեն եւ անգլիական տառերը չճանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կորսնի։

Ճօնն Նովիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել զմելիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26 ին հաստատուած է։

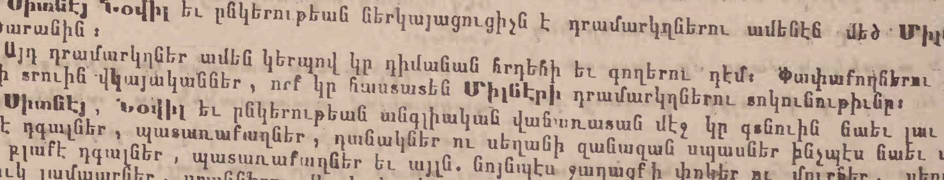

Սիտնէյ Նովիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ **Միլնէր** գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն **Միլնէրի** դրամարկղներու առաւելութիւնը։

Սիտնէյ, Նովիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժան բլաքէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի յաստուկ լամպարներ, առաստաղէն կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորականաց յատուկ կօշիկներ, ճամփորդի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։ Թ. 312